

BISTRIŠKI ODMEVI

GLASILO OBČINE ILIRSKA BISTRICA

ILIRSKA BISTRICA II DECEMBER 2011 II ŠT. 43 II 5200 IZVODOV II BREZPLAČNO

**30. OBČINSKA
REVIJA PEVSKIH
ZBOROV IN SKUPIN**

**6. GOBARSKI
PRAZNIK**

**PARLAMENTARNE
VOLITVE 2011**

Bliža se praznični čas, ko bodo mesto zopet razsvetlile pisane decembrske luči.
V dneh, ko se poslavljamo od starega leta in s pričakovanjem zremo v novo,
vam želimo obilo sreče, zdravja in osebnega zadovoljstva na poti do zastavljenih ciljev.

Ker sta sožitje in medsebojna pomoč gonilo za uspešno prihodnost,
bomo sredstva za nakup voščilnic podarili v humanitarne namene.

Vesele praznične dni in vse dobro v letu 2012!

Župan, občinski svet in občinska uprava
Občine Ilirska Bistrica

UVODNIK

Pred nami je praznični december, čas rajanja in zabav, nakupovanj in obdarovanj, pa tudi čas, ki ga najraje preživimo v družinskem krogu in med prijatelji. To je tudi čas, ko potegnemo črto pod minulim letom in kujemo načrte za prihodnje. Da ga boste preživeli čim lepše, so tudi letos poskrbela številna društva, ustanove in zavodi, ki so pripravili pester izbor prireditev, koncertov, zabav, miklavževanj in delavnic, na katerih bo poskrbljeno za mlade in starejše, Občina Ilirska Bistrica pa je v sodelovanju z zunanjim izvajalcem tudi letos pripravila bogat program, ki se bo odvijal v okviru Veselega decembra v mestu. Seznam vseh dogodkov objavljamo na zadnjih straneh glasila. Ker bodo letošnje predpraznično vzdušje zaznamovale tudi predčasne volitve v državni zbor, smo nekaj prostora namenili tudi predstavitvi kandidatov v ilirskobistriškem volilnem okraju. Seveda pa boste v glasilu našli tudi druge prispevke, s katerimi nas mesečno razveseljujete in dopolnjujete pisan mozaik dogajanja v naših krajih pod Snežnikom. Vsem pridnim piscem prispevkov in bralcem Bistriških odmevov ob koncu leta želimo še veliko bralskih užitkov ob prebiranju glasila. Pa seveda vesele praznične dni in vse dobro v novem letu!

Katja Kirn,
odgovorna urednica

IZ VSEBINE

AKTUALNO	6. gobarski praznik	3
	Praznovanje ob 20-letnici Doma starejših občanov	4
	30. občinska revija pevskih zborov in skupin	5
GOSPODARSTVO, KMETIJSTVO IN TURIZEM	Stoletnica rojstva Viljema Kindlerja	6
	Tradicionalni slovenski zajtrk	8
	Volk – vrednota ali nevarnost	9
ODMEVI IZ NAŠIH KRAJEV	Upokojenci martinovali na Dolenjskem	11
	Brinjevka 2011	11
	100-letnica cerkve v Merečah	12
ŠOLSTVO IN ŠPORT	ŠC Postojna, enota Ilirska Bistrica: Dogajalo se je...	14
	40 let Unesco programa Človek in biosfera	16
	Uspešna mlada tekačica Teja Jenko	17
	Srečanje mladih planincev	20
NAŠI MLADI IN NAJMLAJŠI	Na obisku v VDC	24
	Ustvarjalne krompirjeve počitnice v knjižnici	25
KULTURA	Dobronamerni koledar gimnazijskega foto krožka	26
	Predstavitve filma »Puš bura«	27
	Dan splošnih knjižnic: koncert dua Malunca	28
SOCIALNO VARSTVO IN ZDRAVJE	Skrb za zdravje delovnih invalidov	29
	Obvestila Centra za socialno delo	30
	Zdravje za vse	34
PARLAMENTARNE VOLITVE 2011	Predstavitve kandidatov	36
VOŠČILA	Voščila	40
RAZVEDRILO	Nagradna križanka	41
NAPOVEDNIK	Prireditve v decembru 2011	42
	Veseli december 2011 v Ilirski Bistrici	44

KOLOFON

Bistriški odmevi - Glasilo Občine Ilirska Bistrica III Izdajatelj: Občina Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica

Odgovorna urednica: Katja Kirn

Uredniški odbor: Špela Brožič, Vladimir Čeligoj, Dimitrij Grlj, Vojko Mihelj, Mateja Rolih, Marija Štrancar in Tatjana Urbančič

Sedež uredništva: Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica III E-naslov: odmevi@ilirska-bistrica.si III Telefon: 05/71 12 308, 051/341 133

Lektoriranje: Nataša Ujčič (razen posameznik prispevkov) III Grafična zasnova: Nina Urh

Grafično oblikovanje in tisk: Dravska tiskarna d.o.o., Valvasorjeva 38, 2000 Maribor III Naklada: 5.200 izvodov

Glasilo brezplačno prejemajo vsa gospodinjstva v Občini Ilirska Bistrica III Uredništvo si pridružuje pravico krajšanja prispevkov in spremembe naslovov. Prispevkov ne honoriramo. Avtor nepodpisanih prispevkov je odgovorna urednica.

Fotografije: Katja Kirn, Tomo Šajn, Rok smrdelj, Petar Nikolić, Miha Krofel, Anže Štajnrajh, Stojan Spetičin foto arhivi Pokrajinskega muzeja Koper, enota Ilirska Bistrica, Knjižnice Makse Samsa, Gimnazije Il. Bistrica, društev, OŠ Antona Žnideršiča, OŠ Jelšane, OŠ Podgrad, OŠ Podgora Kuteževo, OŠ Knežak, Vrtca Ilirska Bistrica in Vrtca Antonina III Fotografija na naslovnici: Radivoj Šajn

6. GOBARSKI PRAZNIK NA PREGARJAH

Tradicionalni, že šesti gobarski praznik, je zadnjo nedeljo v oktobru na Pregarje privabil množico obiskovalcev. Kulturno turistično društvo Pregarje, ki skrbi za organizacijo praznika že vsa leta, je tudi tokrat pripravilo okusne gobje jedi, na ogled pa je bila tudi razstava gob.

Kot je povedal predsednik KTD Pregarje **Rok Jurič**, je zelo prizadevnim članom društva uspelo kljub letošnji slabi gobji letini nabrati okrog 40 kilogramov gob, predvsem jurčkov, iz katerih so pripravili gobjo juho in gobji golaž s polento. Poleg tega so ponudili še divjačinski golaž, klobase z zeljem in jabolčni zavitek, obiskovalci pa so se lahko pogreli tudi s pečenimi kostanji, ki jih je ponudilo društvo iz Rodika, s katerim Pregarci dobro sodelujejo. Gobarski praznik je svoj vrhunec že tradicionalno dosegel s prihodom pite velikanke, ki je merila kar nekaj metrov in jo člani društva na prizorišče pripeljejo z lepo okrašenim lojtrnim vozom. Zanj so letos porabili sedem kilogramov gob, obiskovalci pa so jo razgrabili v nekaj minutah.

Člani KTD Pregarje so poskrbeli, da je iz kotlov dišalo po gobji juhi in gobjem golažu

Obiskovalce je pozdravil tudi župan **Emil Rojc**, ki se je zahvalil društvu in krajevni skupnosti Pregarje za trud pri organizaciji gobarskega praznika. »Vaša prireditev je vsekakor dobrodošla popestritev družabnega življenja, obenem pa tudi odlična promocija za občino,« je dejal župan in dodal, da se s krajevno skupnostjo Pregarje dogovarjajo tudi za obnovo vaškega doma, ki je v zelo slabem stanju.

Tradicionalno gobjo pito velikanko so obiskovalci razgrabili v nekaj minutah

Veliko pozornosti je pritegnila tudi razstava gob, ki jo pripravljajo v sodelovanju z Gobarskim društvom Ilirska Bistrica. Razstava, na kateri predstavijo preko sto vrst gob, vsaka pa je označena tudi z napisom užitna oz. strupena, vsako leto pritegne veliko pozornosti. Prireditev je spremljal tudi bogat kul-

turni program, v katerem so nastopile Vaške klepetulje KD Tuščak z Bača in tamburaška skupina Vremščica, za zabavo pa je poskrbel ansambel Toneta Rusa. Obiskovalce pa so pred velikim šotorom vabile tudi stojnice, na katerih so društva in posamezniki ponujali svoje izdelke in pridelke. III

Veliko pozornosti je pritegnila tudi razstava gob, ki jo pripravljajo v sodelovanju z Gobarskim društvom Ilirska Bistrica

V SKRBI ZA STAREJŠE ŽE 20 LET

Dom starejših občanov Ilirska Bistrica v letošnjem letu praznuje 20-letnico delovanja. Ob jubileju so v domu pripravili vrsto prireditev, praznovanje pa so zaokrožili 26. oktobra z osrednjo slovesnostjo.

Dom starejših občanov Il. Bistrica je bil slovesno odprt 11. oktobra 1991. Za bistriško občino je bila to velika pridobitev, saj so ljudje, ki so potrebovali domsko varstvo, do takrat morali sprejeti gostoljubje domov v drugih krajih, zavod pa je domačinom odprl tudi precejšnje število prepotrebnih delovnih mest. Tako danes zaposluje 114 strokovno usposobljenih delavcev, ki skrbijo za 231 stanovalcev.

V domu je na voljo 79 enoposteljnih, 36 dvoposteljnih in 20 štiriposteljnih sodobno opremljenih sob. Nekatere eno in dvoposteljne sobe so nadstandardne v obliki garsonjer, ki jih stanovalci po želji lahko opremijo s svojo opremo. V Domu deluje splošna ambulanta, enkrat tedensko pa tudi nevropsihiatrična ambulanta. Stanovalci imajo na razpolago šiviljo, pedikerske in frizerske usluge ter vsakodnevno duhovno oskrbo, ki se izvaja v domski kapeli. Za zunanje uporabnike pa izvajajo dnevno varstvo starejših, prinašanje kosila na dom, pranje in likanje

perila ter izposojajo ortopedskih pripomočkov.

»Dom se je ves čas dograjeval in posodabljal, tako da smo na svojo ustanovo zelo ponosni. Tudi v letu 2011 smo izvedli dve investiciji, ki bistveno izboljšujeta kakovost življenja naših stanovalcev. Posodobili in razširili smo vhodno avlo, kjer deluje recepcija, v ozadju glavne stavbe pa smo uredili čudovit vrt za rekreacijo, animacijo in počitek naših stanovalcev. Vizija našega doma je vodenje sodobne domske politike, ki je razvojno naravnana ter prilagojena željam, potrebam in psihofizičnemu stanju naših uporabnikov. Naš osnovni cilj je izvajati vsestransko visoko strokovne storitve, ki zagotavljajo visoko stopnjo zadovoljstva stanovalcev, njihovih svojcev in zaposlenih,« je povedala direktorica doma **Miranda Vrh**.

Da je bistriški dom že od samega začetka tesno vpet tudi v lokalno okolje, dokazujejo številni zunanji sodelavci, društva, zavodi in ustanove, ki v prostorih doma izvajajo svoje programe, v katere je vključen širši krog občanov: Univerza za tretje življenjsko obdobje, Društvo DAM, Društvo Jesen, Zavod Karitas Samarijan in drugi, občani pa se lahko vključijo tudi v vsakodnevne verske obrede, psihoterapijo, jogo, pilates, aerobiko, fitnes.

Župan **Emil Rojc**, ki je bil slavnostni govornik na prireditvi, je poudaril pomen

te ustanove za ilirskobistriško občino, ki se sooča z zelo visokim deležem starejšega prebivalstva. »S storitvami in programi, ki jih izvajate, uspešno ureničujete svoje poslanstvo, kar dokazuje tudi povezanost in sodelovanje s širšo lokalno skupnostjo, ki se nenehno nadgrajuje,« je poudaril župan. Čestitkam sta se pridružila tudi **Janja Romih** z ministrstva za delo, družino in socialne zadeve in predsednik upravnega odbora Skupnosti socialnih zavodov Slovenije **Boris Koprivnikar**, ki sta pohvalila široko paleto storitev, ki jih v bistriškem domu nudijo stanovalcem, in so po besedah Koprivnikarja rezultat načrtnega, strokovnega in srčnega dela vseh zaposlenih v domu.

Ob tej priložnosti so podelili zahvale za dvajsetletno delo zaposlenim v domu, s posebnim priznanjem pa so se zahvalili tudi nekdanji direktorici doma **Mariji Šlenc Zver**, ki je ustanovo uspešno vodila od odprtja pa vse do upokojitve lansko leto, in **Marjanu Blokarju**, ki je v Domu dolga leta vodil finančno področje in investicije. Prireditve je spremljal tudi kulturni program, v katerem so nastopili stanovalci doma, s pesmijo pa ga je obogatil medgeneracijski pevski zbor stanovalcev in delavcev doma ter učencev OŠ Dragotina Ketteja pod vodstvom **Marte Reberc**. Ob jubileju so izdali tudi bogato številko domskega glasila. III

OBVESTILO

Vse kmete obveščamo, da izvaja kontrolna služba pri vlagateljih za kmetijske subvencije poostrene kontrole NAVSKRIŽNE SKLADNOSTI.

Kmetijska svetovalna služba Ilirska Bistrica nudi vsem nosilcem kmetijskih gospodarstev brezplačen pregled izpolnjevanja standardov navskrižne skladnosti in svetovanje v zvezi s tem.

Vsi zainteresirani pokličite in se naročite na tel. 71 00 261.

Kmetijska svetovalna služba

30. OBČINSKA REVILJA PEVSKIH ZBOROV IN SKUPIN

Dvorano Doma na Vidmu je v soboto, 19. novembra, napolnilo zborovsko in ljudsko petje, ki so mu na jubilejni, 30. občinski reviji pevskih zborov in skupin prisluhnili številni ljubitelji te, na Bistriškem najbolj razširjene, kulturne dejavnosti.

Da je petje doma na Bistriškem, ni treba posebej poudarjati. Že podatek, da je v ilirskobistriški občini registriranih 18 pevskih zborov in skupin, je dovolj zgovoren. Za popularizacijo in razširjanje zborovskega petja pa ima gotovo nekaj zaslug tudi občinska revija pevskih zborov. Njeni začetki segajo v leto 1981, ko so v Harijah na pobudo tamkajšnjega mešanega pevskega zbora pod vodstvom Silvane Gombač pripravili prvo srečanje pevskih zborov iz bistriške občine. Srečanje je potekalo v skromnih, propadajočih prostorih kasarne na robu vasi, na njem pa je nastopilo zgolj pet zborov. Med njimi je bil tudi Moški pevski zbor Dragotin Kette iz Ilirske Bistrice ter pevec in zborovodja Saša Boštjančič, ki so nastopili prav na vseh dosedanjih revijah.

Od teh skromnih začetkov je revija nato iz leta v leto rasla in privabljala vse več zborov, zelo dobro pa se je prijela tudi med občinstvom. Zaradi vse večjega zanimanja so se organizatorji (sprva je bila to občinska Zveza kulturnih društev, kasneje pa območna izpostava JSKD) odločili, da revijo selijo po različnih krajih

NOVOLETNI KONCERT NA REKI

Javni Sklad RS za kulturne dejavnosti – Območna izpostava Ilirska Bistrica tudi letos organizira obisk novoletnega koncerta v HNK Ivana pl. Zajca na Reki.

Koncert bo v sredo, **28. decembra ob 20. uri**. Iz Ilirske Bistrice bo organiziran avtobusni prevoz z odhodom z avtobusne postaje ob 18. uri. Cena vstopnice s prevozom je 30 €. Prijave sprejemamo do 10. decembra oz. do popolnitve mest, in sicer na Območni izpostavi JSKD, Gregorčičeva 2 (Dom na Vidmu) oz. telefonsko na št. 05 711 00 90 ali 031 348 905 (Igor Štemberger).

Moški pevski zbor Dragotin Kette je nastopil na vseh 30 občinskih revijah

v občini, zadnja leta pa so jo sestavljali kar trije koncerti, na katere so povabili tudi zборе iz sosednje Hrvaške in Italije. Poznavalci so prepričani, da je prav občinska revija pripomogla k nastanku številnih novih zborov in skupin v občini. Na letošnji jubilejni, 30. reviji se je predstavilo dvanajst zborov in skupin: **Bršulin banda** iz Harij, **Vasovalci, pevska skupina Društva kmečkih žena** iz Ilirske Bistrice, **pevska skupina Kalina** pod vodstvom Janje Konestabo, **moški pevski zbor Dragotin Kette** (dr. Mirko Slosar), **Vox Ilirica** (Elena Sedmak), **Cerkveni mešani zbor iz Podgrada** (Stanko Čeh), **Cerkveni zbor Zvon** iz Ilirske Bi-

strice (Damjana Kinkela), **mešani pevski zbor Avgust Šuligoj Društva upokojencev** II. Bistrica (Anamarija Surina), **Fantje spod Karlovice** (Aleš Bernetič), **oktet Jasenski pevci** in **mešani zbor Ahec iz Jasena** (Saša Boštjančič).

Pevcem se je za sodelovanje na reviji v imenu organizatorjev, KETŠD Alojzij Mihelčič iz Harij in JSKD, zahvalil koordinator bistriške območne izpostave JSKD Igor Štemberger, ki jim je tudi izročil priznanja. Ob koncu koncerta, ki sta ga vodila Primož Rojc in Helena Sterle, pa so vsi zbori združeni na odru zapeli primorsko himno Vstajenje Primorske. III

VABILO ŠTEFANOVO

*Dosti žita, dosti vina,
zdrava bodi Vam živina.
Ljubo zdravje Bog Vam daj,
pa še sveti Štefan kaj.
Praznike Vam zdaj voščimo,
dosti sreče Vam želimo.
(staro voščilo)*

Vabimo Vas, da skupaj počastimo **dan samostojnosti in enotnosti ter praznik našega vaškega zavetnika**. V ponedeljek, **26. decembra 2011**, Vas pričakujemo od 9. ure dalje v **Harijah**.

Veselim se srečanja z Vami!

KETŠD Alojzij Mihelčič Harije

Informacije in prijave: 031/641 311

STOLETNICA ROJSTVA VILJEMA KINDLERJA

Bliža se stota obletnica rojstva zaslužnega in spoštovanega Bistričana in občana Viljema Kindlerja. Na ta dan, to je 14. februarja 2012, bo Turistično društvo Ilirska Bistrica pripravilo razstavo o njegovem življenju in delu predvsem na področju hortikulture in turizma. Svojo izredno plodno življenje in delovno pot je zaključil 26. maja 1994.

Njegovemu delu moramo pripisati veliko zaslug, da so prebivalci našega mesta in številnih vasi naše občine, pa tudi širše, začutili in začeli ceniti naravno okolje. Njegovo več kot 50 letno delo se je odrazilo tako, da so nastale številne urejene zelenice, okolice spomenikov in celo parki. Hortikulturni duh je vsadil v miselnost številnih občanov, ki so v preteklih 50 letih spremenili zanemarjena bivalna okolja v večinoma urejene vrtove, balkone hiš in včasih v bolj ali manj, vendar praviloma urejene zelenice in parkovne površine, seveda odvisno od finančne sposobnosti občine.

Turistično društvo Ilirska Bistrica je naslednik Olepševalnega društva, ki je delovalo med obema vojnama. Zato vse bolj prevzema značaj olepševanja svoje sredine in tako prevzema tudi dejavnosti nekdanjega Hortikulturnega društva Vrtnica. Tako je upravičeno sprožilo pobudo, da se prekine obdobje propadanja in pristopi k temeljiti obnovi in organiziranju upravljanja Kindlerjevega

Mestni park, ki nosi ime po Viljemu Kindlerju, bo kmalu zasijal v novi podobi. Izpraznili in očistili so že obe jezerci, trenutno pa urejajo poti in mostičke

parka. Ta pobuda je naletela na zavzeto podporo novega župana Emila Rojca in se že izvaja, kar bo obogatilo skorajšnjo jubilejno obletnico rojstva snovalca, glavnega ustvarjalca in pospeševalca vseh navedenih naravnih in kulturnih dobrin.

Na predstavitvi bo zanimivo obelodaniti terminski potek delovanja Kindlerja na področju hortikulture in širše.

Kot njegov dolgoletni tesni sodelavec od leta 1965 dalje sem imel dostop

do številne dokumentacije, povezane z dejavnostjo turistično-hortikulturnega društva med leti 1962 in 1967 ter od 1967. leta dalje v okviru delovanja Hortikulturnega društva Vrtnica Ilirska Bistrica. Del te dokumentacije hranim še danes. Na tej osnovi lahko strnjeno opišem glavne obrise delovanja Viljema Kindlerja, ki temelji na originalnem poročilu z naslovom Razvoj hortikulturne dejavnosti v Ilirski Bistrici. Sestavil ga je Kindler kot tajnik društva na zahtevo Samoupravne komunalne interesne skupnosti – SKIS. To je služilo kot argumentacija in obrazložitev predloga Skupščini občine Ilirska Bistrica, da podeli plaketo 4. junij za leto 1982 prav Viljemu Kindlerju, tajniku društva.

Mestni park se imenuje po njem

Viljem Kindler se je začel ukvarjati s hortikulturo v Ilirski Bistrici leta 1962, ko je bil še zaposlen v Gozdarski upravi. To je počel s strokovnim znanjem in prirojenim čutom do narave, ob skromnih sredstvih, ki so jih namenski gozdarski skladi omogočali. Med prvimi sta prispevek za nakup prvih sadik grmovnic in drevnin, ki so bile posajene v Parku Nade Žagar, prispevala mati narodnega heroja Pinka Tomažiča iz Trsta in Barbiš, rojen v Šembijah, ki je tedaj živel v Genovi v Italiji.

Park so začeli urejati v 60. letih na zemljišču, kjer je bilo odlagališče odpadnega materiala in smeti (foto: Arhiv PMK, enota Ilirska Bistrica)

Mladinski športni park Nade Žagar je bil ustanovljen že okoli leta 1950/52, ko so bila zgrajena športna igrišča (takrat za tenis in odbojko, pozneje za roket in košarko), glavni objekt pa je bil seveda kopalni bazen v olimpijskih merilih. Gradili so ga vojaki Garnizona Avtošola, s prostovoljnim delom mladine in meščanov, s podporo Okrajnega ljudskega odbora in Krajevnega odbora Ilirska Bistrica. Tudi poznejša hortikulturna dela so se izvajala s pomočjo pripadnikov JNA, ki jih je vodil Viljem Kindler.

Drugi del parka nasproti bazena se je začel graditi leta 1962 in je bil v glavnem dograjen do leta 1965. Začetna dela so bila sanacijskega značaja. V neposredni bližini bazena je bilo odlagališče odpadnega materiala in smeti, ki jih je bilo treba odpeljati. Izsušiti močvirnato zemljišče in odpadno mlakužo napeljati v mestno kanalizacijo, poglobiti dno, namenjeno jezercu, napeljati čisto vodo, regulirati teren in zasaditi številne (okoli 400) vrste grmovnic in drevnin, urediti pešpoti, mostičke, klopce, v jezerce zasaditi lokvanje in v vodo spustiti dekorativne ribice idr. Tako smo dobili dejansko park z vsemi značilnostmi botaničnega – hortikulturnega vrta.

31. maja 1967 je bilo na občnem zboru ustanovljeno Hortikulturno društvo Vrtnica Ilirska Bistrica. Za predsednika je bil izvoljen Miha Primc, za tajnika pa seveda motor te dejavnosti Viljem Kindler. Oba sta vodila odbor društva do svoje smrti. Takrat se je začelo normalizirati tudi neposredno financiranje iz občinskega proračuna, nekaj let pred 1977. letom pa posredno preko Komunalnega podjetja Ilirska Bistrica.

V letih 1967 do 1972 je društvo hortikulturno uredilo naslednje površine pomembnejših spomenikov: park ob spomeniku III. Prekomorske udarne brigade na Vidmu, Spominski park Videm (pod zdravstvenim domom, posvečen trem znanim domačinom) ter Hrib Svobode. Leta 1977 je od Komunalno gradbenega podjetja Ilirska Bistrica prevzela vse pravice in obveznosti Samoupravna komunalna interesna skupnost Ilirska Bistrica (SKIS). Ta je imela nekaj časa od ustanovitve svoj edini avtonomni vir, to je prispevek za uporabo mestnega zemljišča, ki se je takrat zbiral le v KS Ilirska Bistrica. Vse ostale vire je zadržala občina. Na SKIS pa je občina na osnovi nove zakonske ureditve prenesla financiranje javne razsvetljave za celotno občino. Zato je sredstev za druge komunalne storitve v mestu drastično primanjkovalo. Seveda

Zemljišče pred začetkom urejanja parka leta 1961. V ozadju provizorij in občinska stavba (Foto: V. Kindler)

se je že v letu 1979 način financiranja spremenil. Občina je zagotovila dodatna sredstva, kar je omogočilo bolj skladno podporo tudi Društvu Vrtnica.

Leta 1979 je društvo prevzelo oskrbovanje vseh parkovnih površin in zelenic, vključno s starim spomenikom v Vojkovem drevoredu (pod Hribom Svobode), ki je bil odkrit leta 1952 in pozneje večkrat obnovljen v skromnejšo obliko. Za sklenitev pogodbene obveze s SKIS je bil izdelan temeljit program in predračun, ki bo verjetno na ogled na omenjeni predstavitvi. Seveda se je vse to odvijalo v režiji tajnika društva Viljema Kindlerja. Že takrat je društvo programiralo večja obnovitvena dela. Name-ravalo je izdelati »Hortikulturni vodnik za Park Nade Žagar«, kar seveda ni bilo uresničeno.

Številna priznanja za strokovno delo

Viljem Kindler je zapustil opazne sledi tudi na drugih področjih. Veliko je strokovnih zapisov, ki so naštetja in zapisana v leksikonih enciklopedijah in strokovnih revijah s področja gozdarstva, tudi v mednarodnem merilu (v republikah bivše Jugoslavije). Za domače razmere je pomembno omeniti reprezentativno knjigo »Zgodovinski paberki o srednjeveških gradovih ob zgornjem toku Velike vode«, izdano 1970. leta v založbi Turističnega društva Ilirska Bistrica.

Da je bilo njegovo življenje delovno pričajo številna priznanja. Po njegovi zaslugi je dobila Ilirska Bistrica leta 1977 priznanje Zveze hortikulturnih organizacij Slo-

venje za najbolj urejeno mesto. Skupščina SKIS je izrekla pohvalo in priznanje društvu in tajniku Kindlerju za delo v letu 1979. Prejel je Zlati znak Republike Slovenije za delo na področju gozdarstva.

1981. leta je bil nagrajen s priznanjem Zveze društev za varstvo okolja Jugoslavije. Takrat je istočasno prejela priznanje tudi Komanda garnizona JNA v Ilirski Bistrici za vzorno sodelovanje pri hortikulturi (zasluga Kindlerja). Leta 1982 je prejel najvišje občinsko priznanje, plaketo 4. junij, istega leta pa je bil proglašen tudi za častnega člana Zveze hortikulturnih organizacij Slovenije. 1987. leta je dobil priznanje Zveze hortikulturnih organizacij Slovenije, leta 1994 pa je bil imenovan za častnega člana Društva za krajevno zgodovino Ilirska Bistrica. Žal je izdajo sklepa prehitela prejemnikova smrt, zato je bil izročen ženi.

Občinski svet je na pobudo Turističnega društva Ilirska Bistrica leta 2000 sprejel Odlok o določitvi imena mestnemu parku v Ilirski Bistrici, s katerim je bilo določeno ime Kindlerjev park. Tako imamo danes stari del parka pod starim imenom Mladinski športni park Nade Žagar, ki leži levo od poti proti parkirišču občine in banke, desno pa je Kindlerjev park, ki se trenutno obnavlja, kot je bilo načrtano na občinskem svetu pred 11 leti, ko se je sprejemal navedeni odlok. Pokojni Viljem Kindler je verjetno največje priznanje prejel prav s poimenovanjem mestnega parka po njem, ki je imel največje zasluge za njegov nastanek, in dokler bo ta obstojal, bo pričal o velikem prizadevnem delu njegovega ustvarjalca. **III Vitomir Dekleva**

TRADICIONALNI SLOVENSKI ZAJTRK V ŠOLAH IN VRTCIH

V petek, 18. novembra, so imeli otroci v vseh slovenskih vrtcih in osnovnih šolah na mizah tradicionalni slovenski zajtrk, ki so ga sestavljali med, kruh, mleko, maslo in jabolka slovenskega izvora.

Vsa živila so bila domačega izvora in so jih šolam in vrtcem donirali slovenski kmetje, kmetijska in živilsko-predelovalna podjetja ter čebelarji. V šolah in vrtcih so dan namenili spoznavanju zdrave prehrane, ponekod so se odločili tudi za obisk kmetije ali mlekarne, ali pa so medse povabili tudi kakšnega strokovnjaka ali kmetovalca.

Projekt »Tradicionalni slovenski zajtrk« je nastal na pobudo Čebelarke zveze Slovenije, ki letos že peto leto zapored organizira tudi akcijo »En dan za zajtrk med slovenskih čebelarjev v slovenskih vrtcih«, letos pa so se projektu priključila tudi tri ministrstva – šolsko, kmetijsko in ministrstvo za zdravje – ter vrsta drugih ustanov, živilskopredelovalna podjetja, čebelarji in kmetje. Osnovni cilj projekta, ki naj bi postal tradicionalen, je izobraževati, obveščati in osveščati najmlajše in šolarje ter

Otrokom v bistriškem vrtcu se je pri zajtrku pridružil župan Emil Rojc

tudi širšo javnost o pomenu zajtrka v okviru prehranjevalnih navad, o pomenu in prednostih lokalno pridelanih živil ter o pomenu kmetijske dejavnosti in čebelarstva.

Tradicionalni slovenski zajtrk je potekal tudi na ilirskobistriških šolah in vrtcih,

otrokom v Vrtcu Ilirska Bistrica pa so se pri zajtrku pridružili tudi župan **Emil Rojc**, predsednik bistriškega čebelarskega društva Anton Žnideršič **Zorko Šabec** ter **Kristina** in **Matjaž Miše** iz sadjarske kmetije v Sabonjah, ki sta donirala domača jabolka. III

Promocija Brkinske sadne ceste PRIKAZ PREDELAVE JABOLK V SOK

V okviru projekta LEADER – Promocija brkinske sadne ceste, ki poteka na območju štirih občin: Pivka, Il.Bistrica, Hrpelje – Kozina in Divača, je Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica, Kmetijska svetovalna služba, kot izvajalec v projektu, 16. in 17. novembra organiziral prikaz predelave jabolk v sok. Sadjar Anton Biščak iz Buj se je prošnji za izvedbo takega izobraževanja z veseljem odzval in pripravil vse potrebno za izvedbo delavnice. Ivan Kodrič specialist za sadjarstvo je prisotnim najprej podal nekaj napotkov, kaj vse je potrebno za pripravo dobrega soka, pri čemer je pomembna zrelost plodov, vsebnost sladkorja in kisline, veliko pa je odvisno od same sorte jabolk. Pri vsem pa je pomembna čistoča in natančnost.

Oprana jabolka zmeljemo, dodamo C vitamin in pektolitične encime, katere količino izračunamo na podlagi izračunane teže in izplena, ki je pri jabolkih od 60 do 80% in pustimo stati vsaj dve uri, nato stiskamo. Sok pustimo stati čez noč, da se motni delci sesedijo, naslednji dan sok pasteuriziramo pri najmanj 78° C. Če ga pregrejemo ali počasi ohlajamo, dobi okus po kompotu. Zato je zelo pomembno, da sok čim hitreje segrejemo in čim hitreje ohladimo. Za to so najboljši cevasti pasteurizatorji. Sok se takoj napolni v steklenice in zapre, ter za nekaj časa položi v vodoraven položaj, nato pa v hladno

vodo, da se sok ohladi. Če želimo imeti bister sok, ga pred pasteurizacijo filtriramo. Tako stekleničen sok lahko zdrži več let, pri čemer ne spremeni okusa.

Udeleženci delavnice so izvedeli marsikaj novega, ki jim bo pri pripravi soka prišlo prav, pa tudi če samo za lastne potrebe. III
Milena Štolfa, KSS Sežana

VOLK - VREDNOTA ALI NEVARNOST?

Narava čuva svoje vrednote in velike zveri (volk, rjavi medved in ris) so prav gotovo pomembne naravne vrednote. Ohranjanje vrednot zahteva žrtve, ki pomagajo vzpostaviti sožitje med človekom in naravo: žrtvovanje dela dobička rejcev drobnice, ki ga namenijo boljši zaščiti pašnikov, in žrtvovanje delčka proračuna države, s katerim jim vsi davkoplačevalci solidarnostno pomagamo (povračilo škode, dodatna zaščita pašnikov). Žrtvovanje prostega časa lovcev, ki ga namenijo svojemu poslanstvu upravljanja s prostoživečimi živalmi, in žrtvovanje romantičnega pogleda na svet nekaterih mestnih ljudi, ki zgubljajo stik z naravo in njenimi zakonitostmi, kjer konec (smrt) predstavlja nov začetek (življenje).

Uničenje vrednote - volka - ne bo prinesla le razvrstitev življenjskega okolja bodočih rodov. Prišlo bo tudi do razdora med ljudmi, povečali se bodo konflikti med tistimi, ki v volku vidijo simbol divjine in neokrnjene narave, in tistimi, ki ga vidijo kot oviro na poti razvoja reje drobnice.

Vprašanje, ali je volk vrednota ali nevarnost, je torej zgrešeno. Vprašati se moramo, ali bomo našli načine za sobivanje z volkom in sobivanje ljudi z različnimi pogledi na volka. Ta odgovor skušamo dobiti v projektu LIFE+ SloWolf (Varstvo in spremljanje varstvenega statusa populacije volka (*Canis lupus*) v Sloveniji 2010-2013), ki je pričel z načrtovanimi aktiv-

Ohranjena populacija volkov je eden od pokazateljev dobro ohranjene narave, s čimer se lahko pohvali tudi naša občina (foto: Miha Krofel)

nostmi 1. januarja 2010 in bo trajal vse do konca leta 2013. Gre za prvi obsežen projekt o volku v Sloveniji.

Projekt izvajamo partnerji Univerza v Ljubljani, Zavod za gozdove Slovenije, Lovska zveza Slovenije ter Društvo za ohranjanje, raziskovanje in trajnostni razvoj Dinaridov - Dinaricum. Prijavitelj in vodja projekta je Skupina za ekologijo živali, ki deluje na Oddelku za biologijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani. V okviru projekta ter spremljave so bili do sedaj na območju Primorskega LUO trije volki opremljeni z ovraticami za spremljanje njihovega gibanja.

Brin je bil odlovljen 13. 4. 2010 na Slavniku kot triletni samec, telesne mase 37,9 kg. Genetska analiza je pokazala, da je imel status alfa samca tropa Slavnika, bil je oče legla iz leta 2010. Odstreljen je bil na pašniku v Petrinjah ob napadu petih volkov na ovce. Uplenitelj v slabih svetlobnih razmerah ovratnice ni opazil. Območje gibanja tropa Slavnika: Slavniki, Kozinski kras, Podgorski kras, dolina Glinščice, Kraški rob, Čičarija do Učke na Hrvaškem.

Vojko je bil odlovljen 6. 5. 2011 v okolici Kozine kot šestletni samec, telesne mase 39,5 kg, bil je član tropa Vremščica. Trenutno območje gibanja: Nanos, Vremščica, Senožče, Kozina, Divača, zahodni rob Pivške kotline, Postojnska kotlina, Podgora, Zagora, Hrušica.

Slavc je bil odlovljen 17. 7. 2011 v okolici Kozine kot dvoletni samec, telesne mase 40 kg, član tropa Slavnika. Trenutno območje gibanja: od meje z Italijo, preko Kozine, Slavnika, in Kraškega roba do Čičarije na Hrvaškem.

Vse ugotovitve projekta so javno dostopne na spletni strani projekta <http://www.volkovi.si>. Poleg splošne predstavitve biologije volka in primerov dobre prakse sobivanja z njim najdete tudi bogato zbirko strokovnih člankov na to temo in blog o trenutnih projektih aktivnostih, ki ga pišejo člani projektne skupine.

Na spletni strani najdete tudi gradivo z delavnic za lastnike drobnice, osebne izkaznice volkov, opremljenih s sledilno telemetričnimi ovraticami in spreminjanje njihovega trenutnega lovskega okolja. Najdete tudi povabilo k včlanjenju v skupino prostovoljcev, ki na terenu izvajajo popis volkov z izzivanjem oglašanja.

Ste za sožitje z volkom? V kolikor pri svojih izletih v naravo opazite volkove (jih slišite, vidite, opazite sledove oz. njihove iztrebke) ali imate o volkovih svoja vprašanja, nas o tem obvestite na naslov andrej.sila@zgs.gov.si. **III Andrej Sila in Bogdan Magajna, ZGS OE Sežana**

Gibanje volkov Vojka in Slavca. Rdeč je teritorij tropa volka Vojka iz tropa Vremščica, rumen pa Slavca iz tropa Slavnika. Teritorija se deloma v manjšem delu prekrivata, vendar nikoli nista bila oba hkrati na tistem koncu.

SPOZNAVALI SMO STARO MESTNO JEDRO KOPRA

Člani skupine Spoznavajmo svet in domovine pri Univerzi za tretje življenjsko obdobje Ilirska Bistrica smo novo šolsko leto začeli aktivno. Odpeljali smo se na ogled koprskega starega mestnega jedra.

Od obale smo, mimo Taverne, ki je bila nekoč skladišče soli, po Kidričevi prišli pred palačo Belgramoni - Taco, kjer domuje Pokrajinski muzej Koper. Ustanova letos praznuje častitljivo 100-letnico. V muzeju nas je že čakala ga. Vlasta Beltram, zgodovinarica in kustosinja. Ob njenih izčrpni razlagi smo si ogledali zbirko novejših zgodovine.

Zbirka prikazuje boj Slovencev za obstanek na območju Brkinov, Ilirske Bistrice in predvsem v narodnostno mešani slovenski Istri ter prizadevanja za priključitev k matičnemu narodu. Raz-

deljena je na štiri obdobja, ki časovno segajo od ustavne dobe leta 1861 do londonskega memoranduma leta 1954 (Avstro-Ogrska, Kraljevina Italija, narodnoosvobodilno gibanje, vojaška uprava jugoslovanske armade). Poleg z listinami je zbirka obogatena tudi s prikazi konkretnih življenjskih okolij: kuhinja, bunker, ciklostilna tehnika, učilnica ... Tako da obiskovalec dobi živo predstavo o omenjenem obdobju oz. podoživi del svoje preteklosti.

Po končanem ogledu smo s prijazno gostiteljico odšli v staro mestno jedro na glavni mestni trg (Titov trg), ki je središče starega mesta in stičišče glavnih mestnih prometnic ter eden najlepših mestnih trgov na nekdanjem beneškem ozemlju. V drugi polovici 15. stoletja so na njem zgradili glavne stavbe, ki ga

obkrožajo: Pretorska palača, sedež svetne oblasti, nasproti nje stoji Loža, namenjena je bila debatnemu klubu vseh meščanov, njihove razprave pa so upoštevali tudi v mestnem svetu (loggia), stolnica z mestnim stolpom, ki je bil nekoč utrjeni obrambni objekt, Armerio (orožarno) in Foresterio (prenočišča), danes sedež univerze.

Nato smo se sprehodili do trga Brolo. Omejujejo ga številne imenitne palače, med njimi palača Brutti (danes osrednja knjižnica). Fontico je najstarejša zgradba na Trgu Brolo, v kateri so shranjevali žito. Talna površina trga pa je bila zbiralnik vode. Po eni najživahnejših ulic, Čevljarski, in nato po Župančičevi ulici smo prispeli do De Pontejevega vodnjaka iz leta 1666 (danes na Prešernovem trgu). Pogled smo usmerili še na mestna vrata Muda, iz leta 1516, ki so edina od dvanajstih, ki so v preteklosti odpirala vhod v mesto. Sledila je obvezna »kavica« in domov.

S tem kratkim prispevkom smo vas hoteli spodbuditi, da spet obiščete Koper in se prepričate, da poleg nakupnih centrov hrani veliko spomenikov naše kulturne dediščine, zato bi bilo prav, da jih poznamo in podpiramo skrb za njihovo ohranitev še za naslednje rodove.

Naša skupina se zbira dvakrat mesečno. V letošnjem načrtu imamo še veliko zanimivih ogledov v domači občini, na Pivškem, v občini Hrpelje - Kozina, po severnem Kvarnerju. V zimskih mesecih pa poglobimo znanja iz zgodovine in geografije ter ob sliki in besedi spremljamo potopisna predavanja. **III Marica Gaberšnik**

POŽAR NA MLADINSKI DVORANI V ZABIČAH

V nedeljo, 30. 10. 2011, so gasilci PGD Podgora – Podgraje v sklopu meseca požarne varnosti izvedli vajo »požar na objektu«.

Poveljnik PGD Podgora – Podgraje Aleksander Baša je vodil intervencijo gasilcev pri požaru na objektu, velikem 400 m², v katerem je bila ena oseba poškodovana. Do požara je prišlo v prostoru za družabna srečanja v 1. nadstropju, požar pa se je razširil na stopnišče. V prostoru je bila ujeta oseba, ki se je pri poskusu pobega poškodovala. Gasilci so na ukaz vodje izvedli štiri gasilske skupine in eno reševalno. Slednja je s pomočjo lestev in vrvne tehnike preko balkona poškodovanega rešila iz objekta. Ostale skupine so izvedle dva notranja

napada, ena skupina je skrbela za varovanje oz. zaščito plinskih jeklenk, ki se nahajajo ob objektu, četrta skupina pa je poskrbela za oskrbo napadov z vodo iz bližnjega hidranta.

Z omenjeno vajo je vodstvo društva želelo preveriti usposobljenost operativne ekipe članov društva v primeru požara na objektu z možnostjo uporabe tudi članic društva pri gašenju.

V zimskem času je najpogostejša nevarnost, ki nam grozi, dimniški požar. Potrebno je poskrbeti za varnost in očistiti dimnike, saj boste tako bistveno prispevali k lastni varnosti in preprečili morebitni požar na dimniku.

Z gasilskim »Na pomoč«. **III David Iskra, PGD Podgora Podgraje**

BISTRIŠKI UPOKOJENCI SO MARTINOVALI

»Prišel je, prišel, sveti Martin . . .«

Verjetno smo bili prvi častilci martinovanja v naši okolici. Petega novembra smo se odpravili na pot navsezgodaj, da bi si pred Martinovo večerjo še kaj zanimivega ogledali. Seveda mora biti to v povezavi z vinom in običaji, vezanimi na ta kar spoštovan praznik.

Pot nas je vodila na Dolenjsko in dalje po Suhi krajini in Beli krajini. Prvi postanek je bil ogled znamenitosti Žužemberka in njegovega gradu iz 13. stoletja, umeščenega na skalnem robu nad Krko. Med vojno uničeno jedro gradu je bilo obnovljeno v zadnjem času in je sedaj na ogled. Same znamenitosti gradu, njegova zgodovina, posestniki in doživeta pripoved lokalnega vodiča so na nas pustili velik vtis. Legendo o grofici, ki jo je raztrgal medved, in v spomin na ta dogodek posajeni lipi, ki jo ta čas nadomešča mlajša sadika, saj so staro morali odstraniti, smo izvedeli med sprehodom po gradu.

Pot nas je dalje vodila do Črnomlja, največjega belokranjskega mesta na pomolu rečice Lahinje in Dobličice. Po ogledu mesta smo se ustavili pri znani protestantski cerkvi in glasbeni šoli, nekdanji partizanski gimnaziji, v pritličju katere je znamenita vinska klet. Dobrot

in pokušin ne bom podrobno opisoval, to prepuščam bralčevi domišljiji.

Mimo Metlike smo se po dokaj vijugasti cesti zapeljali do Drašičev pod Gorjanci (Žumberačka gora). Vas s tremi tipi naselja v enem, kar je fenomen v naših krajih, nas je prijazno sprejela. Ogledali smo si cerkev sv. Petra in daleč naokoli znano drašiško sosesko vino, ki nastane iz mošta vseh sedeminštirideset članov soseske zidanice iz 17. stoletja, ki delu-

je neprekinjeno že več kot dve stoletji. Vredno ogleda in spoznavanja dela soseske, vinske banke, kontrole dajatev preko »rovaša« (preprost, a učinkovit računalnik) in še česa. Tu se sestajajo njeni člani in popijejo ob dobri pogači kupico drašičkega, na rovaš seveda.

Čast svetemu Martinu in njegovemu vinu smo okronali z dobro večerjo, pijačo in plesom v domačem gostišču v vasici Trnovec. **III F. G.**

Z MLADOSTNO ZAGNANOST JO V NOVO SEZONO

V soboto, 29. 10. 2011, smo se člani KŠTD Tabor Kalc 1869 že tradicionalno zbrali na občnem zboru v lovski koči na Devinu. Naredili smo pregled lanske sezone, za katero smo soglasno sklenili, da je bila zelo uspešna. Začeli smo jo z nastopom ob 200. obletnici Zagorskih gasilcev, decembra smo uspešno izvedli božični koncert, za nastop na reviji Primorska poje v Vrtovinu pa smo poželi bučen aplavz, ki nam je dal dodatne energije za delo.

Sezono smo po uspešno organizirani Primorski poje v Knežaku zaključili s prireditvijo Kulturi dajemo krila in nastopu na osrednji prireditvi ob občinskem prazniku 3. junija v Ilirski Bistrici.

Dejavni pa nismo bili le na kulturnem področju. Skozi celotno sezono smo skrbeli tudi za športno udejstvovanje članov društva. Tako je športna sekcija organizirala bowling večer, smučarski vikend na Kopah in športni vikend

v Bohinju. V juniju smo združili moči z Društvom Piškotek, s katerim smo skupaj organizirali Kneški tek na Mašunu. Svoje je v mozaik uspešnega dela dodala tudi izvedba večdnevne prireditve ob vaškem shodu, s pestrim kulturnim in zabavnim programom.

Na občnem zboru smo sklenili, da bomo v letošnji sezoni, že 18. po vrsti, svoje delo še nadgradili. Skupaj z ostalimi primorskimi zbori se bomo udeležili revije Primorska poje, pripravljamo program za praznične decembrske dni, razmišljamo pa tudi, da bi petje znova ponesli v tujino. V začetku meseca junija pripravljamo Kneški tek, v sredini avgusta pa večdnevno kulturno-turistično prireditev. Ob tej priložnosti se zahvaljujemo vsem sponzorjem, donatorjem in podpornikom, ki so na kakršen koli način pripomogli k uresničitvi programa društva. **III Jana Biščak, KŠTD Tabor Kalc 1869 Knežak**

BRINJEVKA JE ZOPET PRILETELA NA KRAS

Človek kar težko verjame, kako hitro se leto obrne. Mlada pevka **Alitea Širca** z Bača je še nedavno prepevala o tem, kako je štorklja prinesla novega člana v družino, pa že je bil pred vrati nov festival otroške popevke v Sežani in z njim potreba po novi pesmici. Mladi gospodični sem letos na začetku predstavil nekaj otroških besedil, ki bi lahko prišla v ožji izbor za letošnjo Brinjevko, pa so se ji vsa zdela »preveč otročja«. Seveda, saj tudi Alitea ni več mala punčka, ki bi prepevala le o mami, plišastih medvedkih in uspavankah za lahko noč. Spoznal sem, da ji bo treba napisati kakšno bolj zanimivo besedilo, primerno za trinajstletno damico, ki s sošolkami verjetno že debatira tudi o kakšni »bolj resni« zadevi v življenju.

Seveda je morala biti pesmica primerena tudi njenim rosnim letom, kar pa tudi pri meni osebno ni bil še nikoli problem. Takoj sem pomislil na svoja mladostna leta ter se spomnil vseh sošolk. Za razliko od nas, »zaostalih fantov«, so one imele vedno samo en problem ... vse po vrsti so bile vedno zaljubljene, običajno več njih v enega fanta; pa še to običajno vsak dan v drugega, obvezno pa je fant moral biti starejši, oziroma iz višjega razreda, kot se je takrat lepo reklo. V tistih rosnih letih prvih zaljubljenosti so vse deklice gledale bolj na lepoto, ostale stvari so pri-

šle običajno do izraza šele leta pozneje, pri »resnih zvezah« in učinkovitem iskanju »gospoda Pravega«. Kakorkoli, po tistih mladostnih dogodivščinah in starih šolskih spominih sem mladi Alitei napisal hudomušno pesmico, ki ji je bila takoj zelo všeč.

Letošnja konkurenca je bila sicer zelo huda, saj si je bilo treba vstopnico za festival priboriti že na avdiciji v Piranu,

a Alitei je uspelo. Skupaj z ostalimi pevki in enim mladim pevcem je tako zopet polepšala jesenski večer vsem nam poslušalcem, zbranim v Kulturnem domu Srečka Kosovele. Za Aliteo je bil to sicer zadnji nastop na tovrstni prireditvi, saj je starost 13 let zadnja meja nastopajočih, a upam, da bova tudi še v prihodnje skupaj kdaj napravila kakšno pesem, ki bo razveseljevala ljudi na kakšnem drugačnem, pač »bolj odraslem« festivalu. **III M. V.**

PRVE LJUBEZNI

(D. Kikovič, M. Vrh, D. Savič, M. Mikuletič)

*V šolo grem in sploh ne vem,
če danes tam boš tudi ti,
a tvoj pogled in tvoj nasmeh
mi krajša puste, sive dni.
Ti pa za me sploh ne zmeniš se
s prijatelji, ki so ti vse,
na šolskem dvorišču, asfaltne igrišču
le zabavaš se.*

*Morda pa že jutri nate bom pozabila,
ko na šolskem plesu solze bom pred
tabo skrila.*

*Morda pa že jutri misel nate izpuhtela bo
v pretekli čas, ko spoznala bom nov
obraz...*

SREČANJE OSTARELIH IN INVALIDOV NA SV. KATARINI

Skupina šestih vaščanov iz Novokračin, ki skrbi za kočo in dobro počutje obiskovalcev sv. Katarine, vzpetine nad Novokračinami, je 16. oktobra na tej priljubljeni izletniški točki gostila skupino 35 starejših in invalidov iz Novokračin, Sušaka in Jelšan. Pogostili so jih z domačimi dobrotami in odojkom, pozdravil pa jih je tudi predsednik agrarne skupnosti Anton Šlosar. Družabno popoldne so popestrili tudi z balinanjem, ob koncu pa so bili nad srečanjem navdušeni in zadovoljni, da so se oskrbniki spomnili tudi na starejše in jim pripravili čudovito družabno popoldne.

STOLETNICA CERKVE SV. SRCA JEZUSOVEGA V MEREČAH

Lep jesenski dan, so krajani vasi Mereče izkoristili, da skupaj z mnogimi gosti iz Topolca, Podstenj in Podstenjska proslavijo 100-letnico vaške cerkve Sv. Srce Jezusovo. Cerkvica, ki ji krajani pravijo Merejska kapelica, je bila zgrajena leta 1911. Slovesnost se je odvijala pred cerkvijo, začela pa se je z sveto mašo, ki je daroval župnik in dekan Gabriel Vidrih. Ob tej priliki je bila predstavljena knjižica o gradnji cerkve, avtorja Rafka Valenčiča. Avtor knjižice in dober poznavalec prilik v rodnem kraju, je poseben poudarek dal na leto 1986, ko je bil objekt z vsestransko pomočjo vaščanov temeljito renoviran. Visoki jubilej cerkvice je zbral skupaj vse tiste, ki so na kakršen koli način vezani na cerkev. **III Petar Nikolić**

MARTINOVANJE OB FOTOGRAFIJAH IZ INDONEZIJE

Dolgi temni jesenski večeri so zelo primeren čas za srečanja. God sv. Martina je dodaten razlog za praznovanje v družbi. V Dobropoljah smo imeli še tretji razlog, saj se je avgusta in septembra naš sosed Miro Renko potepal po daljni Indoneziji in smo si želeli izvedet, kako tisti kraji izgledajo in kaj vse je tam doživel.

Na Martinovo soboto smo se v Hramu sv. Florjana zbrali ob lovskem golažu in polenti. Bilo nas je skoraj toliko, kot se nas zbere za shod, saj se je obetal zanimiv potopis. Miro nam je ob fotografijah predstavil pristanek pri daljnem sorodniku Brunu (Kotlarjevem iz Zarečice) v avstralskem Darwinu, kjer so najprej opremljali jadrnico, s katero so se potem odpravili na več tisoč kilometrov dolgo pot proti Indoneziji in nazaj. Pot čez Timorsko morje so s štiričlansko posadko premagali v sedmih dneh plovbe po odprtem morju, ko razen kake ribe, ki so si jo ulovili, niso srečali nobenega živega bitja. V Indoneziji so kar nekaj časa porabili s pridobivanjem dokumentov za bivanje v državi, a so ob urejanju formalnosti tudi spoznavali prijazne domačine in njihovo otoško državo. Miro je poslikal na stotine posebnih dreves, pa kavo, kakav, banane, kokos in druge tropske rastlin, ki jih mi prej niti na sliki še ni-

Miro Renko z (majhnimi) Balijski, ki na roke žanjejo riž

smo videli. Indonezijci se preživljajo v glavnem z enostavnim poljedelstvom in rokodelstvom. Nad novo deželo je bil očitno tako navdušen, da se je po zaključku enomesečnega jadrnanja namesto raziskovanja Avstralije še za dva tedna vrnil na Bali. Tam je potoval v glavnem z najetim motorčkom in s sporazumevanjem z domačini ni imel nobenih težav, čeprav si z besedami

večinoma niso mogli pomagati. Splezal je na žrelo vulkana in raziskoval neobljudene neskončne bele plaže. Navdušeni nad lepimi fotografijami in zanimivimi ter poučnimi razlagami smo mu sosede in drugi obiskovalci naročili, naj se ob letu odpravi na kako novo dolgo potovanje v neznane kraje, da bomo imeli spet potopisno predavanje. **III Katja Rutar**

Šolski Center Postojna – Enota Ilirska Bistrica

DOGAJALO SE JE ...

Noč znanstvenic in znanstvenikov

V torek, 27. septembra 2011, ob 18.00 uri smo se navdušeni kemiki bistriške gimnazije podali na Fakulteto za kemijo in kemijsko tehnologijo Univerze v Ljubljani, kjer smo se srečali z drugimi navdušenci nad kemijo. Kaj se je dogajalo v Ljubljani tistega večera, da so mladi kemiki preplavili naše glavno mesto? Ogledali smo si nekaj nadvse zanimivih kemijskih poskusov v živo. Pripravili smo zobno pasto za slone v barvah naše države, zamrznili nagelj s tekočim dušikom (kot v filmu), dokazali, da se gorečega olja v ponvi ne sme pogasiti z vodo, v kokakolo spustili bonbone Mentos in prejeli knjigo o nobelovcu slovenskega porekla Fritzu Preglu. **III Sandra Palcich, 3. a**

Radi imamo glasbo

V ponedeljek, 3. oktobra 2011, so se dijaki prvega letnika gimnazije v Ilirski Bistrici v okviru pouka glasbene vzgoje udeležili koncerta slovenskega zbora Perpetuum Jazzile in gostujoče vokalne skupine Vocal Six. Koncert je potekal v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma. Trajal je približno tri ure s kratko vmesno pavzo.

Najprej se je predstavil zbor Perpetuum Jazzile, ki velja za eno najbolj priznanih vokalnih zasedb – ne samo v Sloveniji, ampak tudi v svetu. Perpetuum Jazzile se predstavlja z *a capella* izvedbami svetovnih glasbenih uspešnic. Njihovi koncerti so vedno razprodani. Zasedba je znana po udarnih ritmih in bogatih harmonijah.

Vocal Six je švedska vokalna skupina, ki svoje nastope vsakokrat začini z obilico humorja. Pevci se predstavljajo z mešanico različnih stilov, najbolj domači so v popu, rocku in džezu. Dijaki so se po odlično izvedenem koncertu navdušeni vrnili domov v poznih večernih urah. **III Ines Šestan, 2. a**

Ekskurzija na avstrijsko Koroško

Dijaki 2. letnika bistriške gimnazije smo se v petek, 14. oktobra 2011, odpravili na avstrijsko Koroško. Njeno središče je Celovec, po katerem smo se sprehodili in videli različne znamenitosti, kot npr. deželno hišo, stolnico, deželni muzej (kjer je shranjen knežji kamen), kip zmaja in Mohorjevo družbo. Pot nas je vodila do cerkve Gospe Svete in na Gosposvet-

ske polje – zibelko slovenstva, kjer smo si ogledali vojvodski prestol. Kasneje smo se ustavili še v živalskem vrtu plazilcev Reptilienzoo, kjer smo videli kače, kuščarje, želve, krokodile itd. Povzpeli smo se na 54 m visok razgledni stolp Pyramidenkogel, s katerega smo imeli čudovit razgled na celotno Vrbsko jezero in pokrajino ob njem. Ogledali smo si še cerkvico v vasi Marija na otoku, zadnji postanek pa je bil v vasi Vrba ob Vrbskem jezeru. Zahvala za uspešno izvedbo strokovne ekskurzije gre tudi prof. Sonji Škrlić Počkaj in prof. Vladimirju Počkaju za spremstvo. **III Kaja Boštjančič, 2. a**

Ekskurzija v Trst, Gradež in Oglej

V četrtek, 20. oktobra 2011, so se dijaki prvega letnika Gimnazije Ilirska Bistrica odpravili na ekskurzijo v Trst, Gradež in Oglej. Najprej so si ogledali Muzej krušaric, kjer so jih pričakale krušarice (ženske, ki so včasih pekle najboljši kruh v vasi Škedenj pri Trstu) in jim pripovedovale, kako so včasih živeli. Sledil je ogled Rižarne, ki je bila med 2. svetovno vojno koncentracijsko taborišče in priča mnogim žalostnim dogodkom. Ekskurzijo so nadaljevali na gradu Devin, ki se ponaša z bogato preteklostjo. Sledil je ogled mesta Oglej, središča starokrščanskega sveta. Za konec so se ustavili še v Gradežu, kjer so si ogledali tamkajšnjo cerkev. Kljub deževnemu vremenu so dijaki preživeli lep dan. **III Kaja Boštjančič, 2. a**

Bistriški srednješolci v oddaji Misija Evrovizija

V nedeljo, 23. oktobra 2011, smo se bistriški dijaki in dijakinje odpeljali v Ljubljano na ogled snemanja oddaje slovenske nacionalne televizije Misija Evrovizija. Iz Ilirske Bistrice smo se na pot podali že ob 16. uri, po poti pobrali še Postojnčane ter prispeli v Ljubljano nekaj minut pred 18. uro. Tam so nas prijazno sprejeli organizatorji oddaje in nas popeljali v studio, kjer so potekale priprave na oddajo. Snemanje se je začelo z nastopom voditelja Klemna Slakonje, ki je kot vsako nedeljo imitiral svetovno glasbeno zvezdo – tokrat Lennyja Kravitz. Po večkratni ponovitvi kadra smo imeli pred začetkom oddaje enourni odmor, ki smo ga izkoristili za ogled slovenske nacionalne televizijske hiše.

Nato pa je šlo zares! V živo smo spremljali četrto oddajo televizijskega glasbenega šova Misija Evrovizija. Uvodno plesno

točko je izvedla znana slovenska plesna skupina Maestro, sledilo je osem atraktivnih pevskih nastopov kandidatov, ki so se potegovali za uvrstitev v naslednji krog, in nazadnje smo prisluhnili še duetu slovenske pevke Maje Keuc in srbske glasbene zvezde Nine.

Dijaki smo bili navdušeni nad tovrstno televizijsko izkušnjo in domov smo se vrnili polni glasbenih vtisov. **III Špela Tomšič, 2. a**

Poraz, ki ne boli

Oktober se je v Postojni odvila košarkarska tekma med ekipo ŠC Postojna, ki jo sestavljajo dijaki iz Ilirske Bistrice in Postojne, in ekipo dijakov ŠC Novo mesto. Domačini so z odličnimi 65 točkami izgubili proti dijakom Novega mesta, ki so dosegli zavidljivih 90 točk. Košarkarji ŠC Postojna so prikazali dobro igro in se dostojno upirali odličnim gostom, ki so eni izmed favoritov za končno zmago. Še posebej pa je treba pohvaliti bistriškega dijaka Jakoba Bizjaka, ki se je po težki poškodbi z veliko volje in želje vrnil pod koše ter pokazal zelo dobro igro. Rezultati ŠC Postojna: J. Rebec – 4, Ž. Benčan – 16, L. Vadnov – 2, Ž. Lončar – 5, J. Bizjak – 18, A. Iskra – 7, A. Škobrne – 8, P. Iskra – 14. **III Dijaki bistriške gimnazije**

Gorenjke boljše

V mesecu oktobru se je v Postojni odvila druge tekma sezone v šolski košarkarski ligi ŠKL. Med sabo sta se pomerili ilirsko-bistriško-postojnska naveza dijakinj ŠC Postojna, ki je dosegla 45 točk, in ekipa dijakinj Gimnazije ESIC Kranj, ki so na tekmi zmagale s 65 točkami. Kljub borbeni in zelo zanimivi igri so morale domačinke priznati premoč izkušenih Gorenjk. Rezultati ŠC Postojna: J. Čehovin – 7, N. Plut – 2, P. Dekleva – 5, K. Bubnič – 16, M. Kapelj – 1, T. Žnidaršič – 2, T. Tornič – 11, M. Jelečević – 2. **III Kristina Šlosar, 2. a**

UČENCI OŠ PREGARJE NA OBISKU V MILJAH

Učenci OŠ Rudija Mahniča Brkinca smo se 26. 10. 2011 odpravili v Milje, italijansko obmorsko mesto, ki je nekoč pripadalo Sloveniji.

V Miljah so nas pristrčno sprejeli učitelji, nekateri starši in učenci šole, ki je poimenovana po pregarskem rojaku Albinu Bubniču. Najprej sta nas nagovorili ravnateljica miljske šole Ksenija Dobriča, nato pa še ravnateljica naše šole – Manica Renko. Po izmenjavi daril smo si ogledali kratek kulturni program, se

sprehodili po šoli, nekateri smo z učenci iz Milj navezali stike. Milje je obiskala tudi Bubničeva sestra, gospa Danica, ki je miljski šoli podarila sliko družine Bubnič iz leta 1937.

Pomalicali smo okusno malico, ki so jo pripravili za nas, čeprav otroci svojo malico nosijo od doma. Nato je sledil ogled Milj. Navdušeni smo bili nad čudovitim gradom, po katerem nas je popeljala lastnica in nam o njem tudi veliko povedala. Zgrajen je bil v 14. stoletju, po-

zneje je bil večkrat prenovljen. Sedanji lastniki so ga kupili leta 1991 in ga moštrsko obnovili. V prelepem gradu so nas tudi pogostili s slastno pito, kruhom in naravnim sokom.

Obiskali smo tudi Društvo Slovencev miljske občine Kiljan Ferluga.

Vsem nam je bil izlet zelo všeč in upamo, da bomo Milje še kdaj obiskali. **III**

Novinarski krožek OŠ Pregarje

Smučarski klub Snežnik

SK Snežnik organizira **sejem rabljene smučarske opreme**, ki bo potekal **10. decembra 2011**, v sejni sobi prostorov društev na Jurčičevi 1 (bivša glasbena šola) v Ilirski Bistrici. Sejem bo potekal po naslednjem razporedu: od 9.00 do 10.00 ure sprejem opreme, od 10.00 do 12.00 ure pa prodaja opreme.

Vabljeni tudi na **prvi smučarski izlet, ki bo 18. decembra 2011 in k vpisu v alpsko šolo smučanja in deskanja na snegu**. Prijave bomo sprejemali na smučarskem sejmu ali v prostorih društva v četrtek, 15. decembra 2011, v času uradnih ur od 17. ure naprej.

Vljudno vabljeni!

Vse dodatne informacije lahko dobite na sk.sneznik@gmail.com.

40. OBLETNICA UNESCOVEGA PROGRAMA ČLOVEK IN BIOSFERA SKOZI OČI OTROK

V Sloveniji imamo tri biosferna območja: od 2003 BO Julijske Alpe, od 2004 BO Kras in od 2010 najmlajše BO Kozjansko in Obsotelje. Vse tri upravljajo parki: Triglavski narodni park, Park Škocjanske jame, Slovenija, in Kozjanski park.

Park Škocjanske jame, Slovenija, je s svojo mrežo šol osnoval in razvil idejo o skupni predstavitvi vseh treh BO, katere avtorji naj bodo otroci, ki tamkaj prebivajo. Z idejo sta se strinjala tudi preostala dva in tako je bil rojen projekt razstave »Slovenska biosferna območja v očeh naših otrok«. Mentorice z učenci iz šestnajstih šol, starih med šest in petnajst let, v koordinaciji šestih dam iz treh Parkov in dame iz OŠ Dragotina Ketteja Ilirska Bistrica, so ustvarili svojevrstne upodobitve naravnih vrednot in kulturne dediščine s prizori iz načina življenja na teh treh lokacijah svetovnega pomena, ki so jih združili v tri ločene sestavljence, odprte za povezovanja z drugimi BO na območju Evrope in Severne Amerike.

Mozaične upodobitve dveh mesecev trdega dela so bile postavljene na ogled na Dan biosfernih območij in programa Človek in biosfera, 3. novembra 2011, v Narodnem muzeju Slovenije v Ljubljani s podporo predsednika Slovenske nacionalne komisije UNESCO – prof. dr. Stanislava Pejovnika, direktorja Zavoda RS za varstvo narave – dr. Darija Krajčiča, slovenskega urada UNESCO, vodje Sektorja za varstvo narave pri Direktoratu za okolje Ministrstva za okolje in prostor – Mladena Berginca s sodelavci in predsednico sveta zavoda PŠJ – mag. Suzano Zupanc Hrastar, župana Občine Divača – Draga Božaca, vseh treh direktorjev

dotičnih parkov – mag. Martina Šolarja, dr. Gordane Beltram in mag. Tea Hrvoja Oršaniča, direktorja PŠJ v pokoju Albina Debevca ter številnih drugih prijateljev.

Ob 40. obletnici programa MAB so učenci mreže šol parka Škocjanske jame peli, igrali in recitali svoje kraje v slovenski prestolnici, za kar smo jim neizmerno hvaležni. Iskrena hvala tudi vsem ostalim sodelujočim učencem, mentoricam, kolegicam iz vpletenih Parkov in vsem, ki ste nam pri organizaciji in izvedbi praznovanja prijazno priskočili na pomoč. **III Darja Kranjc**

SPOMIN NA JOSIPA KRIŽAJA – LEGENDO PRIMORSKEGA LETALSTVA

Kot vsako leto smo tudi letos obeležili obletnico smrti legendarnega primorskega pilota Josipa Križaja. V letošnjem letu se izteka tudi 100 let njegovega rojstva. Gospod Vojko Čeligoj je na **OŠ Podgora v Kuteževem** pripravil razstavo o Josipu Križaju, povezano s filatelijo. Ob tej priložnosti je bila izdana poštna znamka z njegovo podobo in poštni žig.

19. 10. 2011 so se v šolski knjižnici zbrali predstavniki naše šole, predstavniki letalcev, predsednik Zveze borcev, pa tudi predstavniki iz Hrvaške in Italije ter pilotov sin Miomir Križaj z družino. Gospod Miomir nam je povedal, da mu je oče umrl, ko je bil star 5 let. Tega dne se ne spominja, saj je bil premajhen. Kljub temu da mu je oče umrl, se njegovo življenje ni spremenilo. Njegov najlepši spomin na očeta je bil Miting, na katerega je bil povabljen, ker je Križajev sin. Ker mu je oče veliko pomenil, obišče njegov spomenik vsako leto. Povedal je, da je v njegov spomin postavljen spomenik tudi v Sečovljah, na njegovi rojstni hiši pa visi spominska plošča. Na očeta je bil posebej ponosen zaradi priznanja zlati orel, ki ga je hranila njegova mama, vendar so ga na žalost ukradli.

Po pogovoru smo se odpeljali do spomenika, kjer je bila spominska slovesnost. Seveda pa se v takem številu ne bi zbrali, če ne bi bilo zagnanega organizatorja, g. Vojka Čeligoja, ki že vrsto let skrbi, da dogodek ne gre v pozabo. **III Novinarski krožek, OŠ Podgora, Kutezevo**

PERSPEKTIVNA MLADA TEKAČICA TEJA JENKO

Teja Jenko, perspektivna tekačica iz Harrij, stara 13 let, je začela s treningi teka pred enim letom. Pred tem je trenirala karate. Ker ima rada šport, se je odločila, da bo poskusila s tekom. V letu, ki je za njo, je osvojila prvo mesto na Reški ligi ter prvo mesto na Notranjsko tekaškem pokalu v kategoriji deklic. Poleg tega je nastopila na šolskih krosih in medobčinskih tekmovanjih, kjer je vedno zasedla eno stopničko na prvih treh mestih.

Zakaj si začela s tekom?

Lani sem končala trenirati karate. Rada bi trenirala šport, ki mi je všeč in s katerim bi se ukvarjala dlje časa. Že nekaj časa nazaj je starejšo sestro treniral Uroš Taks. Še bolje smo se spoznali, in ker sem videla, da je prijazen in ima dobre treninge, sem se odločila, da poskusim tudi jaz.

Kaj ti pomeni tek?

Tek mi pomeni sprostitev. Ko tečem, pozabim na šolo in vse druge skrbi. Prav tako mi pomeni doseganje osebnih meja, ki jih kot športnica čutim v sebi in si jih želim dosegati.

Koliko časa že tečeš?

Trenirati sem začela po končanem karateju, torej oktobra 2010, in sedaj je minilo eno leto, odkar tečem.

Kje treniraš in kako potekajo tvoji treningi?

Treniram na stadionu v Ilirski Bistrici. Treniram vsaj trikrat na teden, od tega

imam dva izteka, od 3 do 6 km, ter en trening, kjer delam na hitrosti.

Katerih lig si se že udeležila?

Lansko zimo sem se udeležila Reške lige, letos pa Notranjsko-tekaškega pokala in čez mesec se bom zopet udeležila Reške lige. Zastopam tudi šolo na krosih in medobčinskih tekmovanjih.

Kakšni so tvoji rezultati in cilji?

Zadnja tri leta sem zmagovala na občinskih krosih, lani sem zmagala na Reški ligi, letos pa Notranjsko-tekaški pokal. Moji cilji so, da bi izboljšala čase, se udeležila še več tekmovanj in seveda bila vedno na enem od treh prvih mest.

Na kateri svoj rezultat si najbolj ponosna?

Najbolj sem ponosna na zmago na letošnjem Notranjsko-tekaškem pokalu.

Bilo je 8 tekem, na katerih sem 5-krat zmagala in 3-krat bila druga.

Kaj bi svetovala svojim vrstnikom glede teka?

Vsem svetujem, naj začnejo čim prej teči, ker je tek zelo lep šport. **III K. Š.**

»Teja je zelo nadarjena za tek in je pripravljena tudi veliko vložiti v svoje uspehe. V prihodnjih dveh, treh letih si želim, da bi se uspela prebiti med deset tekačic na srednjih progah (800, 1000, 1500 m). V kasnejših letih pa jo vidim tudi kot uspešno srednje in dolgo progašico,« je o načrtih za prihodnost povedal njen trener **Uroš Taks**, ki je tudi sam odličen tekač. Uroš teče predvsem na 21 km, udeležuje pa se tudi drugih tekem, na katerih dosega lepe rezultate. Njegov najboljši rezultat na 21 km je trenutno 1 ura in 12 minut, bil pa je tudi tretji na 21 km dolgem maratonu v Radencih leta 2010.

Na vprašanje, kaj bi svetoval mladim, ki jih zanima tek, pa odgovarja, da naj trenirajo predvsem po pameti in ne pretiravajo, posebno v začetku svoje tekaške kariere. »Ko se mlad tekač odloči za tek, naj mu bo tek v veselje, ne v obremenitev,« pravi Uroš Taks.

MLADE ROKOMETAŠICE NA TEKMI KRIM MERCATORJA

Najmlajša tekmovalna ekipa Rokometnega kluba Ilirska Bistrica, ki je sestavljena iz igralk, starih 11 let, in mlajših, pridno in naporno trenira trikrat tedensko in igra v državnem prvenstvu, v katerem kljub svoji mladosti dosegajo lepe rezultate. Zato smo se v klubu odločili, da jim omogočimo ogled tekme lige prvakinj med RK Krim Mercator in norveškim Larvikom, ki so aktualne evropske prvakine. Igralke so na tekmi uživale, navijale in spodbujale svoje vzornice ter se po tekmi z njimi tudi družile, dobivale avtograme in se fotografirale za spomin. Igralke Krime so se uvrstile v glavni del tekmovanja, tako da so bile zelo naklonjene našim igralkam in ugodile vsaki njihovi zahtevi. Dekleta so se imela lepo in že izrazila željo po novem obisku tekme Krime, tako da bo naš klub še večkrat obiskal Stožice. **III Rokometni klub Ilirska Bistrica**

ZANIMIVI GLASBENI DELAVNICI

V letošnjem šolskem letu je bil kulturni dan učencev od 6. do 9. razreda Osnovne šole Antona Žnidaršiča glasbeno obarvan. Že septembra nas je obiskal glasbenik Ljuben Dimkaroski. Predstavil nam je starodavno paeloitsko piščal, ki je najstarejša piščal na svetu, saj je stara 60.000 let, izhaja iz paleolitika – stare kamene dobe. Našla jo je skupina arheologov v jami Divje babe. Narejena je iz votle kosti mladega medveda in vanjo so zavrtane luknjice, ki ustrezajo razmiku prstov na roki. Dimkaroski je piščal preimenoval po svoje: TIDLIDIBAB po začetnicah imen arheologa Ivana Turka, glasbenika Ljubena Dimkaroskega ter začetnih zlogih jame Divje babe. Dimkaroski je izdelal podobno piščal in uspelo mu je iz nje izvabiti zvoke. Povedal nam je, da lahko nanjo ustvari različne glasbene zvrsti ter nam jih je tudi nekaj zaigral. V drugem delu delavnice pa so nekateri učenci sami poskusili igrati na starodavno piščal. Ugotovili so, da je nanjo težko igrati.

Na temo piščali nam je učiteljica glasbene vzgoje Elena Sedmak pripravila kviz z nagradno igro. Nagrado – vstopnice za obisk muzeja sta po žrebu prejeli dve osmošolki, ki se bosta z družinami sprehajali po Narodnem muzeju v Ljubljani. Drugi del kulturnega dne se je odvil v četrtek, 10. novembra 2011. Obiskal

nas je beatboxer Sašo Vrabič, član skupine Perpetuum Jazzile. Slednji se je pridružil leta 2000. Skupno so dosegli tudi viktorja za poseben medijski dosežek leta 2009. Njihov posnetek izvedbe Africe je namreč postal najbolj gledani slovenski internetni video vseh časov.

Za začetek nam je povedal nekaj o zgodovini in nastanku beatboxa ali po slovensko vokalnega bobnanja. Presenečeni smo bili nad njegovimi zmožnostmi oponašanja bobnov in zvokov, ki jih srečujemo vsak dan npr. sireno rešilca,

helikopter, dirkalni avtomobil, topot konjskih kopit ... Naučil nas je osnovne glasove, ki jih je ponazoril s črkami T, P, K, nato smo jih skupaj tudi ponavljali. Naslednjo uro smo namenili delavnicam. Posamezniki so se lahko preizkusili na mikrofону. Za prvič so se vsi odlično izkazali. Najbolj nas je navdušila lastna skladba – Tri minute, ki smo jo posneli s pomočjo naprave beatbox. **III Pia Boštjančič, Emanuela La Cognata, Maja Udovič, Maša Iskra, OŠ Antona Žnidaršiča**

EKOŠOLA KOT NAČIN ŽIVLJENJA

Program Ekošola, ki letos praznuje 15 let delovanja v Sloveniji, v vseh letih sistematično in vztrajno uvaja okolj-

ske vsebine v vzgojo in izobraževanje. Osnovna šola Antona Žnidaršiča je, kot ena izmed šol ustanoviteljic, v program

vkjučena vseh 15 let. Ekošola je postala način življenja, saj nas ekološke vsebine spremljajo v našem vsakdanu.

Učenci se pod mentorstvom učiteljev vključujejo v različne dejavnosti z EKO vsebino. Tako tudi v letošnjem šolskem letu sodelujemo v Eko kvizu, Eko bralni znački, v projektu Šolska vrtilnica bomo obdelovali šolski vrt, celo šolsko leto bomo zbirali odpadne baterije, tonerje in kartuše, organizirali pa bomo tudi dve akciji zbiranja starega papirja. Ena je že za nami, učenci in učitelji smo skupaj zbrali kar 4.650 kg odpadnega papirja.

Med šolskim letom pridno skrbimo za lepo urejeno okolico šole ter za ločeno zbiranje odpadkov, marca 2012 se bomo udeležili svetovne akcije Očisti svet 2012. **III Martina Batista, EKO koordinatorica**

NOVICE IZ OŠ PODGRAD

Na OŠ Rudolfa Ukoviča Podgrad se je v zadnjem času dogajalo mnogo zanimivih stvari. Učenci nižje stopnje smo obiskali Prem in se seznanili s Kettejevo domačijo ter raziskali premski grad.

Učenci kmetijskega krožka, ki je v letošnjem šolskem letu na naši šoli pričel s prvimi dejavnostmi, smo se v ponedeljek, 24. 10. 2011, odpravili na obisk v Sabonje. Zadali smo si nalogo, da se seznanimos z osnovami ekološkega kmetovanja, ki je na kmetiji Šlošlovih zelo razvito.

Gospa Milena (tudi naša mentorica) nas je popeljala po njihovih obdelanih površinah in nas seznaniła z osnovami ekološkega kmetovanja. Tako smo v živo lahko videli, kako pridelujejo okrog 50 različnih vrst zelenjave, nekaj nasadov starih sort jabolč, gojišče bukovih ostrigarjev, obstoječi in bodoči sistem namakanja, stroje in še veliko zanimivosti. Našo pozornost so posebej pritegnile redke vrste zelenjave, ki jo imajo posajeno. Prvič smo v živo videli sladek tropski krompir, ki je po besedah naše mentorice posebej zahteven za gojenje in uspeva le ob veliki vlagi in visokih temperaturah v rastlinjaku. Zelo zanimiva se nam je zdela tudi japonska repa, ki

nas je presenetila s svojo velikostjo, najbolj pa so nam bili poznani slastni korenčki. Nekaj smo jih med nabiranjem tudi pohrustali, gospa Milena pa nam je zaupala, da je kar nekaj korenčkov končalo v pecivu, s katerim nas je na koncu nagradila. Bilo je zanimivo in poučno, zelo se veselimo naslednjih srečanj. Zanimivo pa je bilo tudi v torek, 15. 11., ko smo imeli tehnični dan. Učili smo se pihati steklo. Pobljže smo si ogledali

delo steklopihača in izvedeli, kako redki so le-ti. Vsak posameznik se je tudi preizkusil v pihanju stekla in v grafičnem oblikovanju izdelka, ki bi ga lahko naredili iz stekla. Tisti najbolj ustvarjalni so si prislužili nagrado. Imeli smo se lepo in zagotovo si bomo to zanimivo izkušnjo zapomnili, saj nimamo vsak dan možnosti videti, kako se piha steklo. Veselimo se nadaljnjih šolskih dni. **III Novinarski krožek OŠ Rudolfa Ukoviča Podgrad**

ASTRONOMSKI VEČER V KNEŽAKU

Oktobrskega večera smo v okviru predmeta fizika izvedli astronomski večer.

Povezali smo se z domačinom Ivanom Škrlijem, dobrim poznavalcem vesolja,

ki nam je vsako leto pripravljen pomagati in z nami sodelovati. Astronomski večer je potekal v dveh delih. Osnove astronomije so učenci spoznali s pomočjo številnih zanimivih diapozitivov, nakar je sledilo nočno opazovanje neba s pomočjo teleskopa. Osredotočili smo se predvsem na planet Jupiter, ki je bil iz bližine OŠ Toneta Tomšiča lepo viden. Učenci so z zanimanjem opazovali Jupitrove lune pa tudi zanimiva ozvezdja, ki so bila ta večer vidna iz naših krajev. Posvetili smo se predvsem opazovanju Velikega in Malega voza, saj sta ključnega pomena pri iskanju zvezde Sevnice. Tako smo na zanimiv, poučen, ustvarjal in praktičen način učencem prikazali vsebine astronomije nekoliko drugače. Pri obravnavi vesolja, ki je zelo abstrakten pojem, je še kako potrebno in za učence primerno stvari prikazati na konkreten način, saj si jih tako bolje zapomnijo in vtisnejo v spomin. **III Učiteljica Petra Valenčič**

OBČINSKO SREČANJE MLADIH PLANINCEV NA PRIMOŽU IN ŠILENTABRU

Bila je sončna jesenska sobota, ko se nas je več kot sto zbralo na letošnjem občinskem srečanju mladih Bistriških planincev. Srečanje smo začeli na počivališču pred mostom v Hrastje, od koder smo se povzpeli proti našemu prvemu cilju –Primožu. Na poti smo si ogledali ostanke utrdb alpskega zidu, ki je včasih stal ob italijansko-jugoslovanski meji in uživali v prelepem razgledu na Pivko ter okoliške vasi. Čas smo si vzeli tudi za počitek in malico. Najbolj pridnim planincem smo na vrhu Primoža podelili bronaste in srebrne znake mladega planinca, vsi pa so v dnevnike odtisnili žig novo osvojenega vrha. To pa ni bil končni cilj srečanja, saj se je kaj kmalu pohod na-

daljeval proti Šilentabru. Na poti so nas grela jesenski sončni žarki, smeh in pesmi, ki so odzvanjale po okoliških travnikih in gozdovih. Kmalu smo osvojili še drugi vrh v tem dnevu – Šilentabor. Tu nas je čakalo posebno presenečenje, saj nas je prišel pozdravit g. Vojko Čeligoj, ki je velik del svojega življenja namenil delu z mladimi planinci. Ob tej priložnosti se mu iskreno zahvaljujemo za odziv na naše povabilo.

Kratek in jednat članek bi lahko zaključili na način, da je bil dan popoln in da si takšnih izletov le še želimo. To je bilo tudi mnenje otrok, ki že komaj čakajo na naslednji planinski izlet.

III Vanja Delost, PD Snežnik Ilirska Bistrica

NARAVOSLOVNI IN TEHNIŠKI DAN NA OŠ JELŠANE

V petek, 21. 10. 2011, je na naši šoli potekal tehniški dan. Nič nas ne sme prese- netiti. Za uspešno ravnanje v situacijah

gorskih in naravnih nesreč so potrebne vaje, ki nam pokažejo, kako pravilno postopati v takšnih trenutkih. Vsi bi morali

biti usposobljeni, za čim hitrejšo evaku- acijo in pomoč.

Po predstavitvi gorskih reševalcev, reševalcev iz II. Bistrice in gasilcev iz Jelšan, smo analizirali naše znanje in ugotovili, da so takšne vaje res zelo, zelo potrebne.

V petek, 18.11. 2011, smo izvedli naravoslovni dan Zdrava prehrana. Otroci so dan začeli s tradicionalnim slovenskim zajtrkom. Sledilo je predavanje o kmetijstvu ter predavanje o zdravi prehrani. Mlajši učenci so nadaljevali dan s peko kruha, pri kateri jim je pomagala gospa Darinka Brožič. Starejši učenci pa so se udeležili še delavnic o zdravem načinu življenja in pravilni telesni drži, ki ju je vodila gospa Andreja Rebec.

Z željo, da bi zdrav način življenja postal naš vsakdan, smo zaključili naravoslovni dan. **III Novinarke z ment. N. Pirih**

NA EKSKURZIJO V ŠKOCJANSKE JAME

Na Osnovni šoli Antona Žnideršiča vsako leto pripravljajo dejavnosti za nadarjene učence. V začetku oktobra smo »ta pridni« učenci obiskali Park Škocjanske jame. Ko smo prišli, so nas prijazno pričakali voditelji, ki so nas popeljali na ogled jame in nas spremenili v prave raziskovalce skozi igro. Vsi zagreti smo se odpravili v jamo in si ogledovali zaklade, ki se skrivajo pod kraškim apnencem. Zanimive informacije so nas tako presenetile, da si jih kar nismo mogli predstavljati, a smo še vedno vsi polni energije nadaljevali ogled. V spominu nam bodo ostale mnoge zanimivosti in nekaj bolečin v nogah po dolgi hoji.

V drugem delu dneva so delavci Parka Škocjanske jame za nas organizirali delavnice, v katerih smo postali raziskovalci ptic in starih arheoloških najdb. Dobili smo pisane rutke, se orientirali s kompasom ter začeli popotniško pot. Na točkah smo dobili naloge, jih rešili ter se odpravili do naslednje. Po koncu iskanja zaklada smo se odpravili na cilj, kjer smo zalepili lončeno žaro, ki smo jo

izkopali na kupčkih zemlje. Končno smo se slikali in dobili iskani zaklad – BONBONE, najhitrejši pa so si ogledali tudi muzej. Ko smo prispeli do začetne točke, je vsak izmed nas naredil obris svoje

roke ter napisal, kaj mu je bilo najbolj všeč. Vsi utrujeni smo se vrnili domov, a se je splačalo, saj smo pridobili nova znanja. **III Nika Lilič in Žana Ujčič, OŠ Antona Žnideršiča**

SUMA - UMETNO KOVAŠTVO
Že več kot 15 let izdelujemo vse vrste kovanih izdelkov

OIC Trnovo
Vilharjeva cesta 47, 6250 Ilirska Bistrica
Po naročilih skonstruiramo, izdelamo,
protikorozijsko zaščitimo in montiramo:
balkonske, stopniščne in vrtno ograje, drsna in krilna vrata z daljinskim upravljanjem...

telefon: +386 (5) 7110 244 (vsak delavnik med 7h in 15h)
fax: +386 (5) 7110 243, e-mail: info@umetnokovastvo.com
www.umetnokovastvo.com

NIZKE GRADNJE
NEPREMIČNINSKA AGENCIJA

Če želite **PRODATI** nepremičnino, **KUPITI**, **ODDATI**, **NAJETI** ...
Mi smo pravi naslov
Več informacij: ROLAND Kompan 041 688 663

S svojo usposobljeno ekipo vam nudimo tudi vse storitve na področju
nizkih gradenj (izkopi, betonska dela, asfaltiranje, tlakovanje, vodovod, ...)
TEL.: 041 652 769 (Franci) ali 041 682 549 (Marjan)

vabi na

DAN ODPRTIH VRAT

v četrtek, 15. december 2011,
ob 9.00 in 12.00 uri

Predstavili vam bomo izobraževalna programa gimnazija in tehnik računalništva, splošnoizobraževalne predmete, strokovne module in obšolske dejavnosti. Poleg tega boste lahko sodelovali pri projektnemu dnevu na temo »Hrana in zdravje«.

Predhodne najave obiska sprejemamo na tel. št.: (05) 711 11 11 ali na e-poštnem naslovu: gimnazija.ilb@gmail.com

VABILO NA ATLETSKO TEKMO!

Tekaško društvo Bistrica vabi vse ljubitelje in simpatizerje atletike na **1. miting Notranjsko – Kraške lige v dvorani 2011/2012.**

Osnovnošolski atleti se bodo pomerili v petih disciplinah: teku na 30 m, teku na 300 m, skoku v daljino z mesta, suvanju težke žoge in štafeti.

Tekma se bo odvijala v **četrtek, 15. decembra 2011, ob 16.30 uri** v dvorani OŠ Antona Žnideršiča v Ilirski Bistrici.

Vabljeni!

PODELITEV POKALA »FAIR PLAY« IN OTVORITEV TURNIRJA U 18

V soboto, 19. 11. 2011, je potekal zvezni turnir v futsalu v kategoriji U 18. Sodelovalo je pet ekip. Pred začetkom turnirja je predstavnica NZS gospa Eva Vovk podelila pokal za »fair play« za preteklo sezono kapetanu ekipe U 21 Roku Mikuletiču in trenerju Alenu Rojcu. Pokal se podeljuje za korektno in športno obnašanje na tekmah mladih. Z obiskom sta nas počastila tudi g. župan Emil Rojc in kandidat za poslanca SD Borut Rojc. Prisostvovala sta tudi sponzorja g. Leon Stadler in Tamara Kalc. G. župan je čestital mladim športnikom za prejeti pokal in jim zaželel še naprej korektno in uspešno športno igro. Preden je uradno odprl turnir, je nagovoril mlade športnike in jim zaželel prijetno druženje in domači ekipi športni uspeh. **III ŠKD Krt**

SPOMIN NA PADLE BORCE

Vsako leto se v dneh pred 1. novembrom na OŠ Toneta Tomšiča Knežak spomnimo vseh mrtvih, tistih, ki so svoje življenje žrtvovali za to, da mi lahko živimo v svobodi in miru, tistih,

ki so nam nekoč posvečali pozornost in nam izkazovali svojo ljubezen.

Tudi letos smo se na zadnji šolski dan v oktobru zbrali na

vaškem pokopališču ob skupnem grobu padlih borcev. Otroški pevski zbor je spomin nanje počastil s pesmicama Prižgimo si lučke in Gozdič je že zelen, učenka Laura je vse zbrane nagovorila in osvetlila pomen bližnjega praznika. Skupaj s sošolkama Lori in Špelo so recitirale pesmi Tiho, tiho spi heroj, Ne misli več name, na nas, Ob grobu, Sveče na grobu. Spomin na vse rajne smo počastili z enominutnim molkom, predsednik in tajnica šolske skupnosti sta na grob položila cvetočo krizantemo in prižgala svečo.

Po vrnitvi v šolo so delegacije učencev v spremstvu učiteljev odnesle cvetje in sveče še k ostalim spomenikom padlim v Knežaku in po okoliških vaseh Bač, Koritnice, Šembije in Mašun. **III Učenci in učitelji OŠ Toneta Tomšiča Knežak**

TRADICIONALNI SLOVENSKI ZAJTRK V VRTCU ANTONINA

V okviru projekta Tradicionalni slovenski zajtrk smo 18. novembra 2011 v vrtcu Antonina pili domače Kastelčevo mleko iz Dobropolj, Mlinotestov kruh smo namazali z maslom iz Podravskega mlekarne in lipovim medom čebelarja Rudeta Šu-

štarja. Dobro so nam teknila domača jabolka iz sadovnjaka Miše v Sabonjah. Pred tem smo v vrtcu kar nekaj časa posvetili pomenu zdrave prehrane, gibanja ter pomenu ohranjanja čistega okolja. Z otroci smo se pogovarjali o tem,

kakšen je naš zajtrk, zakaj potrebujemo hrano, kako pridemo do nje...

Obiskali smo Urbančičevo kmetijo v Trnovem, kjer smo videli zajčke, gosko, kokoš, kravo, prašiče ter konje. Otroci so z navdušenjem božali in hranili zajčjo družino, od bliže smo si ogledali tudi gos in kokoš. V hlevu nam je ga. Tamara pokazala, kako se molze kravo, najpogumnejši so tudi pristopili zraven. Seznanili smo se z različnimi žiti in stročnicami in uživali, ko smo lahko z rokami „šarili“ po velikih posodah, polnih zrnja in semen. Na obisk v vrtec smo povabili tudi čebelarja g. Jožeta Boštjančiča s soprogo go. Ljudmilo, ki sta nam predstavila pomen čebel in čebeljih pridelkov ter pripravila demonstracijo vlijanja svečk iz čebeljega voska. Najslajše nam je bilo okušanje različnih medov ter medenjaki, ki jih je spekla g. Ljudmila.

Čebelarjema in ge. Tamari se iskreno zahvaljujemo, ker so nam obogatili naš vsakdanjik ter nam predstavili veliko zanimivega. Prav tako najlepša hvala vsem donatorjem. **III Vzgojiteljice iz vrtca Antonina**

16. LJUBLJANSKI MARATON REKORDEN TUDI ZA BISTRIČANE

Ljubljana je znova živela s tekom. Letošnji Ljubljanski maraton je v dveh dnevih privabil kar rekordnih 18.513 tekačev iz 46 držav. Udeležili smo se ga tudi člani TD Bistrice. Na 42 kilometrov dolgi progi je teklo pet tekačev in dve tekačici, na 21 km šest tekačev in osem tekačic, rekreativnega teka na 10 km pa so se udeležile tri tekačice.

Sodelovanje je za vsakega udeleženca nepozabno doživetje. Praviloma ne gre za tekmovanje z drugimi, ampak soočenje s samim seboj. Za preizkus volje, za premagovanje utrujenosti, potrditev vztrajnosti in konec koncev za nagrado za ves trud. Tek je za marsikoga način življenja, ki je povrh vsega še zdrav. Poznavalec teka Gradišnik je dejal, da je tek še najbolj podoben življenju. Prav tako ima vzpone in padce, krize in težave vseh vrst; ampak s treningom, z voljo in vztrajnostjo, človek

pride do cilja ... Vsak je zmagovalec. Nasvidenje na 17. Ljubljanskem maratonu! **III A. Samsa**

Agrocenter ŽABOVCA

Podgrajska 14, Ilirska Bistrica; tel.št.: 05/ 7118 180

KGZ KRPAN

VELIK IZBOR SADIK SADNEGA DREVJA

**KRMNA ŽITA
KRMILA**

VINOTOČ

VSE ZA KOLINE
-čreva (suha,sveža)
-mesoreznice
-vakumirke
-polnilke
-vrečke
-ovitki
-špine

Delovni čas: ponedeljek - petek: 08.00 - 16.00, sobota: 08.00 - 12.00

**REDNI ODKUP ŽIVINE IN
ODKUP KLAVNE ŽIVINE**
(meso odkupujemo na območju Ilirske Bistrice, Čerknice, Bloke, Loške doline, Logatec in Vrhnika z okolico)

**ODKUP KRAV IN TELIC
ZA IZVOZ V ITALIJO**

**AKCIJA Odvoz živine
v klavnico
in nazaj na dom za**
Inf. na tel. št.: 031 333 409,
g. FRANC DOLENC
SAMO 26 €
Akcija traja od 21.09.2011 do 31.03.2012. Cene so v € vsebujejo DDV.

TRADICIONALNI SLOVENSKI ZAJTRK NA OŠ PREGARJE

Tudi na OŠ Rudija Mahničča-Brkinca Pregarje smo se 18. novembra pridružili projektu Tradicionalni slovenski zajtrk. Učenci šole, otroci iz vrtca, vzgojiteljice ter učiteljice smo prvo šolsko uro zajtrkovali črn kruh, maslo, med, mleko in jabolko. Pred tem nas je gospa ravnateljica ponovno opozorila s pomenom zajtrka, zdrave prehrane, gibanja ter o prednostih živil slovenskega izvora.

Vsem kmetom, kmetijskim podjetjem, čebelarjem, sadjarjem in živilskopredelovalnim podjetjem se zahvaljujemo za podarjena živila. **III Novinarski krožek OŠ Pregarje**

OD PRIDELKA DO OZIMNICE

Letošnja jesen je bogato obrodila in kmetje so že pospravili svoje pridelke s polj. Tudi otroci iz skupine Metuljčki so z domačih vrtov v vrtec prinesli koruzo, bučke, papriko, čebulo, krompir, korenje, kolerabo in še kaj. Vse smo razstavili v naravoslovnem kotičku, kjer so bili pridelki poleg jesenskih plodov ves čas pri roki. Skupaj smo jih poimenovali, tipali, opisovali, preštevali, razvrščali, primerjali, se z njimi igrali, nekatere pa tudi poskusili. Izdolbli smo bučo velikanko in jo uporabili pri predstavi Razbita buča.

Na naše povabilo se je prijazno odzvala družina Volk. Na predstavitev njihovega dela smo povabili tudi ostale skupine v vrtcu. Najprej nam je Tjaša predstavila tipične jesenske pridelke, ki rastejo v naših krajih. Ali poznate razliko med peso za prašiče in kolerabo? Na prvi po-

gled sta si zelo podobni. Nato nam je g. Volk prikazal postopek priprave zelja za kisanje kot so to počeli včasih. Ste vedeli, da je treba zelju za kisanje dodati

sol in ne kis? Vsi iz Vrtca Ilirska Bistrica se družini Volk toplo zahvaljujemo za prijetno druženje in jim želimo še veliko bogatih letin. **III Dipl. vzg. Petra Primc**

ČEBELICE OBISKALE VDC

Čebelice iz vrtca Podgora smo se odzvale prijaznemu vabilu na delavnice VDC centra iz Il. Bistrice. Varovanci so nam pripravili tri delavnice in ves čas skrbno bdeli nad nami in nam pri delu pomagali. Izdelali smo mehkega zajčka z zvončki, iz gline smo oblikovali skodelico, v mizarški delavnici pa smo sestavili avtomobilček in cvetico. Preživeli smo zanimivo, poučno in prijetno dopoldne v njihovi družbi, za kar se varovancem centra in zaposlenim lepo zahvaljujemo. Veselimo se ponovnega snidenja spomladi. **III Sneža in Alenka**

ČAROBNE KROMPIRJEVE POČITNICE V KNJIŽNICI MAKSE SAMSA

V knjižnici Makse Samsa smo tudi letos prosti čas otrok v času krompirjevih počitniških dni popestrili z čarovniško-netopirsko prireditvijo in jesensko-krompirjevimi delavnicami.

V ponedeljek popoldne, 31.10.2011, prav na noč čarovnic, smo se v Knjižnici Makse Samsa zabavali in čarali do večernih ur. Tega dne se je namreč v knjižnične prostore brez strahu in v velikim pričakovanjem podalo skupaj s svojimi starši več kot 80 otrok. Prireditev je potekla v netopirsko čarovniškem vzdušju, za katerega je poskrbela sodelavka Nada Koritnik, ki je z velikimi risanimi kulisami pričarala pravo čarovniško okolje.

Otroke je s svojim čarovniškim nastopom in plesom presenetila tudi skupina študentk - čarovnic. Bile so tako prepričljive, da so ples otroci spremljali z velikim zanimanjem in s široko odprtimi očmi.

V nadaljevanju večera smo pripravili za osnovnošolce domiselne čarovniške igre. Vodila jih je čarovnica Vilma (Vlasta). Osnovnošolci so se med seboj pomerili v različnih spretnostnih in zabavnih igrah. Zmagovalec vsake igre je bil tudi simbolično nagrajen. Množica otrok je tekmovalce vzpodbujala in bodrila. Igre so jih tako pritegnile, da so želeli vsi tekmovati. Potrebno je bilo kar nekaj strpnosti in potrpežljivosti, da smo z igrami lahko zadovoljili vse otroke.

Mlajši otroci pa so se udeležili ustvarjalnih delavnic. Pri ustvarjanju jim so pomagale študentke čarovnice in čarovnica Mica (Tamara). Letos so potekale v netopirskem duhu. Na njih so pridno rezljali netopirske maske, čarovnice, buče ... Ko so si otroci izdelali

netopirsko masko, so hitro pohiteli v šiviljsko delavnico, kjer so se z izdelavo netopirskega ogrinjala prelevili v prave netopirje. Medtem ko so eni pridno rezljali in lepili izdelke, so se drugi ličili in preobrazili v lepotilni delavnici, ki jo je vodila ena izmed študentk. Potekala je tudi delavnica okraševanja buč. Otroci so s pisali in drugimi pripomočki buče spreminjali v razne figure. Na koncu je bil lastnik najbolj lično okrašene buče tudi nagrajen. Izdelane buče smo na koncu razstavili na balkonu knjižnice, da je ta vsa zasijala v čarovniško čarobnem večeru.

Nekaj otrok je prišlo na prireditev, oblečenih v oblačila, primerna za ta dan. Deklica, oblečena v najbolj domiselno doma narejeno čarovniško oblačilo, je bila tudi nagrajena. Za dobro razpoloženje so poskrbele vse čarovnice, saj so otroke ves večer gostile s čarovniškimi napitki in sladkarijami.

Da je delo potekalo nemoteno, so nam bile v veliko pomoč študentke Anja Boštjančič, Jasmina Verbanac, Diana Dovgan, Maja Jagodnik, Tjaša Stranšček in Andreja Kuret. Zato se jim v imenu celotnega kolektiva knjižnice zahvaljujemo za pripravljenost in nesebično pomoč pri izvedbi, saj nam je bila pri tako veliki udeležbi otrok zelo dobrodošla. Obenem se zahvaljujemo družini Kež z Bača, ki nam je priskrbela buče.

3. 11. 2011 pa smo otrokom pripravili jesensko-krompirjeve delavnice. Tudi teh se je udeležilo veliko otrok. Čas jeseni označuje čudovito barvitost jesenskih plodov. Zato so otroci izdelovali razne izdelke in živali iz želoda, žira, listja, kostanja ... Skupina starejših otrok pa je skupaj s knjižničarko izdelala tudi plakat na temo »čas barv – čas jeseni«, ki sedaj krasi naše prostore in nas z mislimi popelje v plodoviti jesenski čas. **III Vlasta Kirn, Knjižnica Makse Samsa**

SPOZNAVALI SMO GRADOVE

Skupina Veverice se je za nekaj časa preselila v obdobje srednjega veka. Otroci so z veseljem odkrivali, kaj se dogaja znotraj grajskega obzidja. Spoznavali so grajsko prebivalstvo, grajske sobane in življenje na gradu nasploh. Življenje na gradu so obeležili s praznovanjem dneva princev in princes, ko so se vsi otroci preoblekli v razne grajske kostume. Uporabili so tudi raznovrstne pripomočke, ki so jih izdelali sami ali s pomočjo vzgojiteljic, staršev. Z veseljem so raziskovali, kako so plemiči postali vitezi. Organizirali so viteške igre, kjer so se urili in tekmovali v raznih veščinah. Svojo domišljijo so nadgradili z branjem srednjeveških pravljic in izvedbo lutkovne predstave Pepelka.

Vsem staršem, ki so pripomogli k izvedbi omenjenega projekta na kakršenkoli način, se skupina Veverice iskreno zahvaljuje. **III Vzgojiteljica Tamara Vičič**

DOBRONAMERNI KOLEDAR GIMNAZIJSKEGA FOTO KROŽKA

S Fotografskim krožkom Gimnazije Ilirska Bistrica smo se letos odločili izdati dobrodelni koledar, katerega naslov je "Časovni stroj". S to akcijo obeležujemo 50. obletnico delovanja krožka. Za koledar smo izbrali 12 starih fotografij iz preteklega stoletja, nato pa te poglede ponovno posneli na istih lokacijah. S koledarjem zbiramo denar za tri ločene namene.

Prvi je zbiranje sredstev za otroke, varovance Zavoda Sonček. V okviru Zavoda UMMI in jim želimo podariti krajši raziskovalni tabor na Debelem rtiču. Verjamemo, da je zgodnja inspiracija kal veličastnih karier, in kaj je za inspiracijo boljše kot stik s priznanimi znanstveniki in umetniki, ki sodelujejo z UMMI-jem. Druga je posodica solidarnosti med člani krožka. Enemu od naših članov je bila na zadnji ekskurziji v Bratislavo ukradena fotografska oprema. Preostali člani so se odločili, da bo del naporov tega koledarja podarjen za lažji in hitrejši nakup nadomestne opreme.

In v tretje zbiramo sredstva za naše lastno delovanje, ki je zaradi krčenja proračunov postavljeno pod vprašaj. V načrtih imamo številne ustvarjalne projekte, ki pa so vezani na neobhodne materialne in operativne stroške.

V okolju, kjer se zdi, da se samo še jama in vali krivdo na druge (kako tipič-

Fotokrožek s slovenskim veleposlanikom na Slovaškem, mag. Stanislavom Vidovičem, konzulom in galeristom. Na veleposlaništvu je bila rastava slovenskega fotografa Marka Lipuša.

no), smo se odločili usodo vzeti v svoje roke in zavihati rokave. Pri tem potrebujemo samo malenkost vaše pomoči, s katero bomo lahko naredili nekaj, kar je v majhnem merilu enega obrobnege mesteca vendarle lahko veličastno. Koledarje bomo prodajali na decemberskih tržnicah, upamo tudi, da bo koledar na voljo v Knjižnici Makse Samsa in nekaterih drugih lokacijah v občini. V naprej se vam zahvaljujemo za podporo. **III Fotokrožek**

Foto krožek v Bratislavi in kriza ustvarjalnosti

Tako kot lani, smo se tudi letos s Foto krožkom naše Gimnazije odpravili na tridnevno akademsko ekskurzijo v Bratislavo, kjer se odvija že 21. festival Mesec fotografije.

Festival je letos gostil številne priznane umetnike, med ostalimi tudi megazvezdnika modne in reklamne fotografije, Davida LaChapella, ki je v Bratislavi razstavljal enormno velike slike, kakršne se resnično redko vidi. LaChapelle slovi po brezhibni tehnični kvaliteti svojega dela, tako da si človek lahko napase oči. Že samo njegova razstava človeka napolni za cel vikend, tu pa je še vsaj 20 drugih!

Letošnji festival so zaznamovale številne šolske razstave, kjer so se predstavile slovaške akademije in fotografske šole. Ta del je še posebej zanimiv tudi za delo

krožka, saj se lahko neposredno primerjamo z vrstniki oziroma nekoliko starejšimi študenti fotografije. Zanimivo je ob tem ugotoviti, da nam idej ne manjka, v izvirnosti jih z marsikaterim projektom včasih celo prehitevamo, razlika je mogoče v zrelosti avtorjev (vendarle so to diplomski študenti), predvsem pa v finančnih sredstvih, ki jih take šole imajo. Najbrž jim na tržnici ni treba peči palačink za prostovoljne prispevke.

Res je, smo v času krize, toda ravno v času krize je potrebno vlagati v eno samo smer in to je smer ustvarjanja in talenta mladih. To je edina dolgoročna pot ven in edino področje, kjer sredstva ne smejo biti problem. Krize se ne bo rešilo z istim načinom razmišljanja, ki je krizo zakuhal. Rešitev bo prišla iz polja novih, še neodkritih idej, te pa v sebi nosijo ustvarjalni in talentirani ljudje. Če se ti ljudje iz meseca v mesec ukvarjajo s tem, kako bodo plačali račune, bolj malo energije ostane za ustvarjalnost in inovatorstvo, ki sta ob vsem tem le prazni predvolilni puhlici. Dejanska politika je ravno obratna: letos mineva prvo leto, ko v Sloveniji ni bilo organiziranih taborov za nadarjene otroke in mladostnike. Preprosto zato, ker je država zaprla pipco. Človeka kar boli pomisliti, da so nekoč že Tesla ali Kette imeli enake probleme. Prav nič nas ni naučila usoda Ketteja, ki je shiral v cukrarni. Kaj vse bi še lahko svetu taki umi dali!? Kje bi danes bili, če bi Tesla

lahko realiziral vse kar je tuhtal? Danes se jim plačuje spominske plošče in poje hvalnice (že prav, toda kako hinavsko!), a če želimo resnično počastiti spomin na te velikane, bomo to veliko bolj žlahtno storili tako, da med sedaj živečimi mladimi razpoznamo mlade Nikole in Dragotine in jih že nemudoma podpremo. Tudi finančno!

Zato se tudi kot mentor krožka zahvaljujem za vse prostovoljne prispevke, ki ste jih občanke in občani namenili krožku na tržnici. Decembra se vidimo z dobronamernim koledarjem. III

Marjan Krebelj, mentor

Zahvala občanom

Članice in člani Foto krožka bi se radi zahvalili vsem občan- kam in občanom, ki ste prispevali prostovoljne prispevke za našo ekskurzijo v Bratislavi. Z zbranim denarjem smo si kupili vstopnice za vse obiskane galerije in znamenitosti. Nekaj denarja je ostalo, tega bomo vložili v prihajajoče projekte. Bodite z nami na tržnici tudi v decembru, ko bomo prodajali dobronamerni koledar!

DOGODEK V MESTU ILIRSKA BISTRICA

19. novembra je bila v dvorani Sokolskega doma v Ilirski Bi- strici premiera fima *Puš bura*, ki jo je Mladinski klub Nade Žagar pripravil skupaj s Produkcijo Sokolski dom. Dogodek je odprl tradicionalno, prednovoletno sezono, ki bo letos občanom postregla z zanimivimi predavanji, okroglimi mi- zami in ogledi filmov.

Sokolski dom skoraj že sto let več ali manj neprekinjeno pred- stavlja pomembno žarišče idej, ki jih kujejo mladi Bistričani. Stavbo so zgradili marljivi akterji tedanjega Telovadnega dru- štva Ilirski sokol, denar za izgradnjo pa so si trdo prislužili z organizacijo kulturnih dogodkov. Mladinski klub Nade Žagar, ki drži krmilo stavbe, se na ta način preživlja še danes.

Vizualno antropološki film *Puš bura* je zgrajen kot niz inter- vjujev. Ustvarjalci so si za intervjuvance izbrali naključne mi- moidoče občane in jih povprašali o življenju v Ilirski Bistrici. Naslov filma *Puš bura* je narečna skovanka, ki bi jo lahko najlažje prevedli kot »piha burja«. Pomenljiv naslov aludira na sporočilo filma, torej na potreben »prepih«, ki bi razbil nezadovoljstvo Bistričanov, ki so ga večinoma izrazili v od- govori.

Film sestavljata dva poglavja, ki sta časovno oddaljena pet- najst let. Prvega so tedanji akterji Produkcije Sokolskega doma ujeli v objektiv kamere leta 1996, drugi sklop pa sta letos oblikovala **Martin Dovgan** in **Žiga Gorišek**. Slednji je idejni vodja projekta, režiser novejšega dela filma ter študent etnologije in kulturne antropologije na ljubljanski Filozofski fakulteti. Film je bil sprva ustvarjen za študijske potrebe, nato pa je dobil širše razsežnosti.

Filmski večer je odprl Žiga Gorišek, idejni vodja projekta

Petnajstletni časovni interval med obema posnetkoma odpira zanimivo komparacijo obeh obdobij, hkrati pa postavlja vpra- šanje, koliko se je spremenila mentalna struktura bistriškega prebivalstva. Starejši sklop zaznamujejo odgovori, ki pretežno izražajo nezadovoljstvo, med tem ko letošnji intervjuvanci ve- liko bolj utemeljijo svoje mnenje in opozorijo tudi na pozitiv- ne plati našega mesta. Mlajši del filma sledi antropološkim načelom in je prostorsko ter generacijsko veliko bolj raznolik, zato podaja objektivnejšo sliko.

»V Ilirski Bistrici se nič ne dogaja,« je izjava, v katero so zgo- ščeni vsi negativno obarvani odgovori. To mnenje si lahko razlagamo kot željo po močnem, udarnem dogodku, ki bi razbil monotono mestno stvarnost. Kljub raznovrstnemu dogajanju ljudje ostajajo še naprej in še naprej razočarani. Isti problem se pojavi v drami **Slavka Gruma** z naslovom *Dogodek v mestu Gogi*, ko ljudje čakajo na dogodek, ki bi jim spremenil življenje. Vsakdanja monotonost se ciklično ponavlja, do udarnega dogodka nikoli ne pride. Vzporednica med Grumovo Gogo in Ilirsko Bistrico je močno začrtana in aktualna še danes, vendar Ilirska Bistrica ni noben fenomen. Enak problem imajo vsa majhna slovenska mesta na peri- feriji.

Kljub kompleksni problematiki se v Ilirski Bistrici nahaja- jo mladi, ki se zavedajo, kako naporna je realizacija še tako majhne ideje. Ravno ta del mladih bo poskrbel, da bo Ilirska Bistrica ožigosana s čim več dejanji in dosežki, ki bodo obli- kovali prihodnjo podobo mesta na podoben način, kot so to počeli bistriški Sokoli, ki so pustili pomemben »žig« - Sokolski dom. III **Rok Smrdelj**

BESS
SALON KERAMIKE
Bazoviška 4a, 6250 Il. Bistrica

- ♦ notranja in zunanja keramika ♦ kopalniška oprema ♦
- ♦ vodoinstalacije ♦ laminati, svetila ♦

NOVO!
PELETI NA ZALOGI

ODPRTO
pon – pet: 8.00 – 18.00
sob: 8.00 – 12.00

tel. 05 71 42 123
www.bess.si

OB DNEVU SPLOŠNIH KNJIŽNIC KONCERT DUA MALUNCA

Duo Malunca je z občuteno interpretacijo Zlobčevih pesmi navdušil občinstvo

Dan splošnih knjižnic, ki ga praznujemo 20. novembra, so v Knjižnici Makse Samsa obeležili s koncertom dua Malunca, ki je tokrat predstavil uglasbene pesmi Cirila Zlobca.

Duo Malunca, ki ga sestavljata pevka in violinistka **Laura Zafred** in kitarist **Matic Smolnikar**, je v knjižnici gostoval že pred leti, tokrat pa sta odlična glasbenika navdušila z interpretacijo uglasbenih pesmi **Cirila Zlobca**. Ko sta leta 2005 sprejela povabilo, da uglasbita dve pesmi Cirila Zlobca, je pričela kliti ideja o uglasbitvi celotnega opusa pod delovnim naslovom *Klaviatura lastovk*, ki so imele glasbeno izhodišče v šansonu. Pesmi so uglasbene kot miniature, utrinki, kratke zgodbe, ki se spleta v kompozicijskem slogu klasične glasbe in prese- nečajo z domiselno uporabo malih inštrumentov, med katerimi se znajdejo tudi škarje.

In če se sprašujete, zakaj je bil ravno 20. november izbran za dan splošnih knjižnic, je odgovor čisto preprost. Ker se na ta dan v preteklosti ni zgodilo nič posebnega, kar bi posebej zaznamovalo knjižničarsko dejavnost. To je bil preprosto dan, kot vsi drugi, saj je v splošnih knjižnicah vsak dan poseben, pravijo knjižničarji. Ob poplavi novodobne tehnologije splošnim knjižnicam napovedujejo skorajšnji zaton, pa vendar se v ta tradicionalni hram kulture še vedno dan za dnem zateka vse več uporabnikov. Knjižnice danes niso več zgolj skladišča zaprašenih knjig, ampak ponujajo številne storitve za različne generacije. Poleg spodbujanja bralnih navad pri mlajših in vseživljenjskega učenja starejših, poskrbijo za kakovostno preživljanje prostega časa občanov, ohranjajo identiteto lokalne skupnosti (domoznanstvo) in imajo vlogo informacijskih središč. III

TOMO ŠAJN V KNJIŽNICI KOZINA

Da bi morali učitelji upoštevati dejstvo, da faktografija v šolah ni več tako pomembna, kot je to, da otroku damo splošno predstavo o času in prostoru, je menil **Tomo Šajn** na torkovem pogovoru v Knjižnici Kozina. Na srečanju so sodelovali še **Danijel Cek**, novinar Primorskih novic, sicer aktiven tudi na drugih področjih, **Suzana Štavar**, učiteljica geografije in zgodovine na OŠ DBB Hrpelje - Kozina, aktivna v projektu Evropska vas, in **Suzana Jelušič**, razredna učiteljica na isti šoli, aktivna članica Kulturno-zgodovinskega društva Hrpelje - Kozina in soavtorica naravoslovno-zgodovinske učne poti v Hrpeljah. Tomo Šajn, dolgoletni sodelavec Primorskih novic in Radia Koper, zgodovinar, urednik, ljubiteljski balinar in najbrž še kaj, je zgovorno in simpatično obelodanil svojo življenjsko pot. Profesor, bivši ravnatelj OŠ Knežak, nato dolgoletni novinarski maček, je bil dober mentor svežim novinarskim imenom ravno zaradi »stare novinarske šole«, ki je še zagovarjala objektivnost in človeškost omenjenega poklica. Kot dolgoletni predsednik Društva za krajevno zgodovino v Ilirski Bistrici je povedal, da le-to izdaja interdisciplinarni zbornik, prireja javne tribune, predavanja, postavlja spominske plošče uglednim in včasih tudi pozabljenim junakom iz preteklosti. V novembru se obeta nov zbornik *Vstala Primorska si v novo življenje*, v decembru pa Društvo pripravlja javni prikaz knjige *Ilirske teme*. Šajn je obenem pritrdil, da ga je delo na Radiu sicer

izredno motiviralo, ker je rad med ljudmi, vendar ga je tudi bolj obremenjevalo kot delo novinarja pri *Primorskih novicah*. Novinar je mnogim znan tudi preko legendarnih poročil iz zimskega Snežnika, obenem piše recenzije, uvodne besede in članke za prilogo Primorskih novic, 7. val. Trdi, da leposlovja ne bere veliko, da pa rad prebira strokovno gradivo. Praktičen, iskrov, duhovit je ob glasbenem vložku **Matica Štavarja**, člana glasbene skupine *Lisjaki* in študenta strojništva, številnim poslušalcem popestril jesenski večer. III **Patricija Dodič**

SKRB ZA ZDRAVJE DELOVNIH INVALIDOV

Čeprav je pred nami zadnji mesec leta, še vedno v našem društvu – Društvu invalidov Ilirska Bistrica – poteka celoletni program ohranjanja zdravja za naše invalide. V društvu veliko skrb namenjamo invalidom za ohranjanje še preostalih zmožnosti in zdravju s ciljem pridobitve večje telesne in psihične kondicije. Učinki so pomemben prispevek k povečanim možnostim vključevanja invalidov v življenje in delo. Pri tem ne smemo pozabiti, da je vse, kar zares šteje, zdravje in iskrenost med ljudmi.

V letošnjem letu je preko 70 invalidov koristilo letovanje, nekateri tudi zdravstvene terapije, v objektih naše Zveze delovnih invalidov Slovenije v različnih slovenskih zdraviliščih, štirje so koristili desetdnevni rehabilitacijski program v ustreznih zdraviliščih, večja skupina pa je letovala v obmorskem letovišču. Tudi v decembru bo pet invalidov napotenih v ustrezna zdravilišča.

Petdnevne ustvarjalne delavnice, ki jih obiskujejo naši člani v organizaciji naše Zveze v Radencih in v Izoli, prav tako pripomorejo k ohranjanju zdravja. Ne smemo pa pozabiti na različna 2-dnevna usposabljanja za zaposlene in brezposelne invalide s pravno pomočjo in za prostovoljce, prav tako v organizaciji naše Zveze, kjer se usposablja za aktivno sodelovanje in neodvisno življenje, kar tudi prispeva k izboljšanju zdravja.

Kaj pa ostale dejavnosti do konca leta? V decembru bomo obiskali približno 200 nemočnih članov, se z njimi pogovorili in jih tudi simbolno obdarili. Za obeležje mednarodnega dneva inva-

Redna meritev krvnega tlaka v društvenih prostorih

lidov smo letos povabili v goste varovance VDC iz našega domačega kraja, ki nas bodo obiskali drugo sredo v decembru. Razveselili nas bodo s svojim skečem. Naše mentorice bodo ob tej priliki prikazale izdelavo različnih ročnih izdelkov. Tudi krvni tlak si bomo izmerili. Zadnji četrtek letošnjega leta pa vabimo na prednovoletno družabno srečanje.

Za zaključek pa modra misel naših prednikov: »Življenje je tako prijetno zato, ker vemo, da se nikoli ne bo vrnilo.« Mi pa vam želimo, da nikoli ne izgubite ciljev, poguma, volje in sanj.

Našim članom in bralcem Odmevov želimo tudi vesele in doživete božične praznike in veliko dobrega počutja v prihajajočem letu. Naj bo zdravo in srečno! III Jožica Žibert

POMEMBNO OBVESTILO

Potrebujemo:

Hladilno skrinjo ali omaro, hladilnik, pralni stroj (2x).

Podarimo:

zakonsko posteljo z omaricami in z jogijem, 190 x 180 cm
jogi, 180 x 200 cm
francosko posteljo s predalom, 140 x 200 cm

Prosimo, če pokličete na številko **041 233 194**.

Rdeči križ Ilirska Bistrica

JADRAN BOŠTJANČIČ DAROVAL KRI ŽE 130-KRAT

Čarobni datum, petek, 11. 11. 2011, je bil tudi humanitarno obarvan, saj je krvodajalec Jadran Boštjančič iz Hrušice na Transfuziji v Izoli na ta dan daroval kri že stotridesetič. Ob tej priložnosti so ga obiskale predstavnice bistrškega območnega združenja Rdečega križa, ki so mu čestitale in mu za njegovo dolgoletno humanitarnost izročile priznanje. Jadran Boštjančič redno daruje kri že celih 40 let in kar je še posebej pohvalno in izjemno - v vsem tem času ni bil niti enkrat samkrat zavržen iz zdravstvenih ali drugih razlogov. Za to pa je zaslužna tudi njegova žena Nada, ki so ji članice Rdečega križa prav tako izročile zahvalo. III

Jadran Boštjančič s soprogo Nado

OBVESTILA CENTRA ZA SOCIALNO DELO

Otroški dodatek po novi zakonodaji

Namen otroškega dodatka je, da se staršem oziroma otroku zagotovi **dopolnilni prejemek za preživljanje, vzgojo in izobraževanje**.

Pravico do otroškega dodatka ima eden od staršev oziroma druga oseba za otroka **s prijavljenim prebivališčem** v Republiki Sloveniji, **do 18. leta starosti otroka**, če izpolnjuje tudi druge pogoje po zakonu, ki ureja družinske prejemke. Za otroke v zavodu in rejništvu se višina določi glede na čas, ki so ga preživel v domači oskrbi (najmanj 91 dni).

Otroški dodatek ne pripada za otroka, ki je v delovnem razmerju oziroma opravlja kmetijsko oziroma drugo samostojno dejavnost, je zaradi zdravljenja, vzgoje, šolanja ali usposabljanja v zavodu, v katerem ima celodnevno brezplačno oskrbo v trajanju več kot 30 dni, je v rejništvu, je sklenil zakonsko zvezo oziroma živi v zunajzakonski skupnosti, ima pravico do otroškega dodatka na podlagi mednarodne po-

godbe, ne živi z obema staršema in nad njim izvršuje roditeljsko pravico v celoti samo eden od staršev, če preživnina ni določena s sodbo sodišča, razen v primerih, ko očetovstvo ni urejeno. Pravica do otroškega dodatka se prizna, če se dokaže, da se preživnine ne da uradno določiti oziroma dogovoriti. Izjemoma lahko center v otrokovo korist odloči o pravici do otroškega dodatka na podlagi mnenja strokovnega kolegija centra, iz katerega je razvidno, da se preživnina ne da urediti ali plačilo preživnine ne izterjati (npr. nasilje v družini).

Višina otroškega dodatka se določi glede na uvrstitev družine v dohodkovni razred, ki je določen v odstotku od povprečne neto mesečne plače vseh zaposlenih v Republiki Sloveniji za koledarsko leto pred vložitvijo zahteve. Otroški dodatek se prizna za dobo enega leta. Glede na število otrok se skupna višina otroškega dodatka določi za vse otroke, ki so upravičeni do otroškega dodatka tako, da se seštejejo posamezni zneski otroških dodatkov za vsakega otroka.

		znesek otroškega dodatka za otroka do konca osnovne šole ali do 18 leta (v evrih)			znesek otroškega dodatka za otroka v srednji šoli, vendar najdlje do 18 leta (v evrih)		
dohodkovni razred	povprečni mesečni dohodek na osebo v % od neto povprečne plače	1. otrok	2. otrok	3. in naslednji otrok	1. otrok	2. otrok	3. in naslednji otrok
1	do 18 %	114,31	125,73	137,18	168,31	179,73	243,55
2	nad 18 % do 30 %	97,73	108,04	118,28	142,73	153,04	206,88
3	nad 30 % do 36 %	74,48	83,25	91,98	110,48	119,25	162,89
4	nad 36 % do 42 %	58,75	67,03	75,47	85,75	94,03	128,58
5	nad 42 % do 53 %	48,04	56,06	64,03	68,04	76,06	103,27
6	nad 53 % do 64 %	30,44	38,10	45,71	43,44	51,10	71,17
7	nad 64 % do 82 %	22,83	30,44	38,10	28,83	36,44	49,65
8	nad 82 % do 99 %	19,88	27,50	35,11	19,88	27,50	34,69

Za otroke, ki živijo v **enostarševski družini**, se upošteva **10 % povečanje** posameznih zneskov otroškega dodatka za vsakega otroka, ki je upravičen do otroškega dodatka, v skladu z uvrstitvijo družine v dohodkovni razred. Če predšolski **otrok ni vključen v predšolsko vzgojo** v skladu s predpisi, ki urejajo vrtce, se posamezni znesek otroškega dodatka **poveča za 20 %**.

Pravica do otroškega dodatka se uveljavlja na enak način kot doslej. Pravica do otroškega dodatka preneha s prvim dnem naslednjega meseca, ko niso več izpolnjeni pogoji po ZUPJS.

Državna štipendija po novi zakonodaji

Štipendije in spodbude za izobraževanje so namenjene spodbujanju izobraževanja in doseganju višje izobrazbene ravni upravičencev, spodbujanju kadrovskega štipendiranja in spodbujanju sistema delovanja enotnih regijskih štipendijskih shem, ki temelji na partnerstvu med delodajalci, nosilci regijske štipendijske sheme in državo, ter predstavlja izjemen pomen za razvoj regij in občin v Sloveniji, ter odpravi struktur-

nega neskladja na trgu dela in večji zaposlenosti. Je dopolnilni prejemek, namenjen za kritje stroškov, ki nastanejo z izobraževalnim procesom.

Upravičenci do državne štipendije so dijaki oziroma študentje, ki: so **starejši od 18. let**, so **državljeni Republike Slovenije**, izpolnjujejo druge pogoje po 10. členu Zakona o štipendiranju, njihov povprečni mesečni dohodki na družinskega člana v preteklem letu ne presegajo 64 % neto povprečne plače na družinskega člana v istem obdobju (*do šolskega leta 2013/2014 je cenzus 53 % neto povprečne plače na družinskega člana*).

Za izobraževanje v tujini lahko dobi državno štipendijo državljan Republike Slovenije, če se v tujini izobražuje na izobraževalni ustanovi, ki je akreditirana v skladu s predpisi države izobraževanja za izvajanje javno veljavnega (akreditiranega) izobraževalnega programa za pridobitev stopnje izobrazbe. Višina državne štipendije je sestavljena iz osnovnega zneska, ki se določi glede na uvrstitev v naslednje dohodkovne razrede.

dohodkovni razredi	povprečni mesečni dohodek na osebo v % od neto povprečne plače	osnovni znesek državne štipendije v evrih
1	do 30 %	190
2	nad 30 % do 36 %	160
3	nad 36 % do 42 %	130
4	nad 42 % do 53 %	100
5	nad 53 % do 64 %	70

K osnovni višini državne štipendije lahko upravičenec pridobi naslednje dodatke: **dodatek za vrsto in področje izobraževanja: 30,31 evrov**, dodatek se dodeli za vrsto in področja izobraževanja, ki jih glede na potrebe trga dela enkrat letno določi minister v Seznamu vrst in področij izobraževanja; dodatek pripada štipendistu do zaključka izobraževalnega programa, za katerega ga je prejel, **dodatek za učni ali študijski uspeh 20,56 evrov** (za dijake s povprečno oceno 4,1 ali več in študente s povprečno oceno 8,5 ali več) ali **37,90 evrov** (za dijake s povprečno oceno 4,5 ali več in študente s povprečno oceno 9,0 ali več), **dodatek za izobraževanje zunaj stalnega prebivališča** štipendistu, ki se izobražuje zunaj kraja stalnega prebivališča, pripada: **dodatek za bivanje zunaj stalnega prebivališča: 85,53 evrov** ali **dodatek za prevoz v primestnem ali medkrajevnem prometu** (za oddaljenost 5 km in več od kraja stalnega prebivališča do kraja izobraževanja) v naslednjih višinah:

oddaljenost (km od prve vstopne postaje do zadnje izstopne postaje) v km	višina dodatka v evrih
od 5 do vključno 10	48,50
od 10 do vključno 15	59,27
od 15 do vključno 20	70,05
od 20 do vključno 30	80,83
od 30 do vključno 40	91,61
nad 40	100,23

(dodatka za izobraževanje zunaj stalnega prebivališča ne morete uveljavljati, če uveljavljate subvencijo za prevoz dijakov in študentov za izobraževanje zunaj domačega kraja) ter **dodatek za štipendiste s posebnimi potrebami: v višini 50,89 evrov**.

Štipendist lahko prejema državno štipendijo eno leto za posamezen letnik na isti stopnji izobraževanja. V končnem letniku srednjih šol se za mesec julij in avgust štipendije ne izplačujejo. Štipendist je upravičen do nadaljnjega prejemanja državne štipendije, če izpolnjuje splošne pogoje iz tega zakona, pogoj glede cenzusa in je uspešno zaključil letnik, za katerega je prejel štipendijo.

Vstopni cenzus za pridobitev državne štipendije je **trenutno 462,36 EUR** na družinskega člana (do 65% bruto minimalne plače v letu 2010). Vstopni cenzus za pridobitev državne štipendije bo od 1.1.2012 odmerjen glede na neto povprečno plačo v RS, kar bi po podatkih za mesec avgust 2011 (988,45 EUR) znašalo **523,87 EUR** na družinskega člana (53% povprečne neto plače za mesec avgust).

Državno štipendijo se lahko izplača v enkratnem znesku, vendar največ do višine dvanajstih mesečnih štipendij, če se štipendist izobražuje v tujini in to izobraževanje ni krajše od enega semestra po pravilih izobraževalne institucije, kjer se štipendist

izobražuje ter v primeru, če štipendist konča izobraževanje prej, kot je določeno z ucnim oziroma študijskim programom. **Štipendijsko razmerje miruje**, če: štipendist ni izdelal letnika, dovoljen pa mu je ponovni vpis v isti letnik (razen, če letnika ni izdelal zaradi dokazanih opravičljivih zdravstvenih razlogov ali zaradi starševstva), dohodek na družinskega člana štipendista, ki prejema državno štipendijo, preseže cenzus za pridobitev štipendije, upravičenec, ki je štipendijo pridobil po ZŠtip, ob začetku uporabe ZUPJS še ni star 18 let (v tem primeru štipendijsko razmerje miruje do izpolnitve starostnega pogoja za pridobitev državne štipendije po ZUPJS, torej do 18. leta).

Do **prenehanja štipendijskega razmerja** pride v primeru, ko štipendist po svoji krivdi ne dokonča letnika, za katerega je prejel državno štipendijo, sklene pogodbo o zaposlitvi ali se samozaposli, izgubi status dijaka oziroma študenta, razen, če mu je dovoljeno opravljanje ucnih oziroma študijskih obveznosti, spremeni izobraževalni program brez soglasja štipenditorja, štipendijo pridobi na podlagi posredovanih neresničnih podatkov, če po enoletnem mirovanju štipendijskega razmerja ne predloži ustreznih dokazil oziroma ob priloženih dokazil ne izpolnjuje pogojev za nadaljnje prejemanje štipendije.

Štipendist je dolžan **vrniti** državno štipendijo v primeru prenehanja štipendijskega razmerja za letnik, ki ga ni uspešno zaključil, in sicer skupaj z obrestmi. Če je štipendijo pridobil na podlagi posredovanja neresničnih podatkov, eno leto od dokončne odločbe o vračilu štipendije ne more uveljaviti pravice do državne štipendije.

Štipendist lahko na center za socialno delo pošlje prošnjo z vsemi dokazili za **odlog, obročno plačilo ali odpis dolga za vračilo štipendije**, na osnovi katere se Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve v soglasju z Ministrstvom za finance odloči o upravičenosti.

Štipendist je upravičen do prejemanja državne štipendije v času **podaljšanega absolventskega staža**, če v času absolventskega staža ni prejel državne štipendije ali kakšne druge štipendije (upravičenost za dobo 12 mesecev). Do izteka absolventskega staža oziroma do izteka podaljšanega absolventskega staža je štipendist dolžan štipenditorju predložiti ustrezno **dokazilo o uspešnem zaključku izobraževanja (diplomo)**.

Ugotavljanje materialnega položaja

Pri ugotavljanju materialnega položaja se pri izračunu otroškega dodatka in državne štipendije upoštevajo dohodki in prejemki vseh oseb in sicer: obdavčljivi dohodki po zakonu o dohodnini, ki niso oproščeni plačila dohodnine, pokojninske rente in odkupne vrednosti ter dodatne starostne pokojnine, dohodki, prejeti na podlagi pogodbe o prostovoljnem služenju vojaškega roka, razen povračil stroškov, dohodki na podlagi pogodbe o vojaški službi v rezervni sestavi, razen nadomestila plače oziroma izgubljenega zaslužka in dohodkov za čas opravljanja, preživnina, nadomestilo preživnine in drugi tovrstni prejemki, nagrada skrbniku, plačilo dela rejniku, starševski dodatek, otroški dodatek, denarna socialna pomoč (razen izredna denarna socialna pomoč), varstveni dodatek, državne štipendije (brez dodatkov), dodatek glede na dohodek v družini štipendista k Zoisovi štipendiji, dodatek za aktivnost po Zakonu o urejanju trga dela, dodatek k pokojnini po zakonu, ki ureja zagotavljanje socialne varnosti slovenskim državljanom, ki so upravičeni do pokojnin iz republik nekdanje SFRJ, rente iz življenjskega zavarovanja, veteranski dodatek, invalidski in družinski dodatek, nadomestilo za in-

validnost, sredstva za nego in pomoč ter druge oblike denarnih nadomestil, ki jih prejema oseba, za katero skrbi oseba, ki se upošteva pri ugotavljanju materialnega položaja, razen če stranka dokaže drugače, prejemki za delo pripornikov in obsojencev, pomoči v obliki denarnih sredstev od invalidskih, humanitarnih organizacij in dobroteljskih ustanov, prejete kot pomoč za preživetje (upošteva se znesek, zmanjšan za cenzus samske osebe ali družine za denarno socialno pomoč), plačila za vodenje knjigovodstva na kmetijah.

Če podatki za preteklo leto med odločanjem še niso znani, se upoštevajo dohodki iz predpreteklega leta, preračunani na raven preteklega koledarskega leta. Če oseba v preteklem koledarskem letu ni imela dohodkov, ima pa jih v tekočem, se upoštevajo tekoči dohodki, prejeti v mesecu pred vložitvijo vloge in preračunani na raven preteklega leta. Od dohodkov se odštejejo dohodki, ki jih je oseba prejela, vendar jih neposredno pred uveljavljanjem pravice ne prejema več (na primer: zaradi izgube zaposlitve se ne upošteva plača), in preživitvene obveznosti.

Poleg dohodkov in prejemkov se upošteva tudi premoženje: nepremično premoženje, osebna in druga vozila, vodna plovila, lastniški deleži gospodarskih družb ali zadrug, vrednostni papirji, denar na transakcijskem ali drugem računu, hranilne vloge in druga denarna sredstva po izjavi posameznika (prihranki, ne plača), drugo premoženje.

OBVESTILO

UPRAVIČENCEM DO INVALIDSKEGA, DRUŽINSKEGA IN VETERANSKEGA DODATKA

Naslednje leto, **1. januarja 2012**, stopijo v veljavo novi predpisi s področja Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve (Zakon o socialno varstvenih prejemkih, Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev), ki so bili predstavljeni že v prejšnji številki Bistriških odmevov. Navedeni predpisi med drugim **ukinjajo državno štipendijo za dijake, mlajše od 18 let.**

Zakon o vojnih invalidih in Zakon o vojnih veteranih določata pogoje za uveljavljanje pravice do invalidskega, družinskega in veteranskega dodatka (t. i. prevedbene pravice). Pri ugotavljanju pogojev za priznanje navedenih pravic se upoštevajo prejemki upravičence, njegovega zakonca oz. zunajzakonskega partnerja in prejemki vzdrževanih družinskih članov (otrok). Med prejemke, ki vplivajo na višino prevedbenih pravic, sodijo med drugim naslednje:

- **državna štipendija, ki jo prejemajo otroci upravičencev;**
- **državna pokojnina;**
- **nadomestilo za invalidnost in**
- **varstveni dodatek.**

O upravičenosti do državne pokojnine, nadomestilu za invalidnost in pravici do varstvenega dodatka so do sedaj odločale območne enote Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije. **O preoblikovanju navedenih pravic pa bodo od 1. 1. 2012 dalje po uradni dolžnosti odločali centri za socialno delo.**

Upravičencem, ki imajo priznano pravico do invalidskega, družinskega oz. veteranskega dodatka, zato svetujemo, da v primeru prejema odločbe Centra za socialno delo, s katero bo preoblikovana katera od zgoraj navedenih pravic (državna štipendija, državna pokojnina, nadomestilo za invalidnost ali varstveni dodatek), spremembo čim prej sporočijo na Upravno enoto Ilirska Bistrica. **III Upravna enota Ilirska Bistrica**

Premoženje se upošteva tako, da se dohodkom vlagatelja in njegove družine prišteje znesek, ki bi ga v enem letu prejeli iz obresti, izračunanih od vrednosti premoženja (na dan vložitve vloge), če bi imeli znesek v vrednosti premoženja položen na bančnem računu v obliki vezane vloge. Pri tem se upošteva povprečna letna obrestna mera za gospodinjstva za vezane vloge nad 1 letom do 2 leti za leto pred letom vložitve vloge po podatkih Banke Slovenije.

Pri ugotavljanju materialnega položaja **se ne upošteva** naslednje **premoženje**: stanovanje (stanovanjska hiša), v katerem oseba dejansko prebiva, do vrednosti primerne stanovanja, vsako osebno vozilo oziroma enosledno vozilo do vrednosti 28-kratnika osnovnega zneska minimalnega dohodka, vsako osebno vozilo, prilagojeno prevozu težko gibalno oviranih oseb, premoženje, ki daje dohodke, višje od 2-kratnika bruto minimalne plače, premoženje, za katerega ima oseba kot najemodajalec sklenjen finančni ali poslovni najem (lizing), predmeti, izvzeti iz izvršbe, razen govtovine, poslovni prostori in poslovne stavbe, drugi objekti in premoženje, ki ga vlagatelj ali druga oseba, ki se upošteva pri ugotavljanju materialnega položaja, uporablja za oziroma pri pridobivanju dohodka iz dejavnosti, dokler ta dohodek dosega vsaj višino minimalne plače, kmetijsko in gozdno zemljišče, ki daje katastrski dohodek, sredstva dodatnega pokojninskega zavarovanja, vpisana na oseb-nem računu zavarovanca pri skladu obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja ali pri pokojninskem skladu ali zavarovalnici, ki izvaja prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje. **III Slava Škrlič, strokovna sodelavka, Center za socialno delo Ilirska Bistrica**

**OBMOČNO ZDRUŽENJE
ILIRSKA BISTRICA**

VAS VABI NA

KRVODAJALSKO AKCIJO

**v sredo, 7. decembra 2011
od 7. do 13. ure**

**v Dom starejših občanov Ilirska
Bistrica**

**Prosimo, če s seboj prinesete osebni
dokument.**

Hvala vam, ker ste med nami!

OTROK V DRUŽINI ALKOHOLIKOV

»Iskala sem vzroke in krivice zakaj pije? Tudi v nas sem iskala krivdo. Karkoli smo skušali narediti, vse je podrl. Kljub temu, da smo bili v družini štirje otroci sem bila prepričana, da bi bili brez njega dosti bolj srečni. Znal je biti dober, prijazen, hinavski, hudoben. Znal se je pogovarjati z ljudmi, družba mu je bila vse. Družina, ki jo je imel, mu je bila ovira za svobodno življenje. Kadar je prišel domov, je že na pragu začel kričati, kakšno da je. Sam pa je samo ležal in jedel. Znal je tudi razbijati in groziti. Otroci smo mu raje zbežali izpred oči. Človeka je znal zelo ponižati. Zanj smo bili vsi zabiti. Mama je kmalu postala tako živčna, da brez pomirjevalnih tablet sploh ni mogla več živeti. Kolikokrat smo se morali vsi otroci in mama umakniti – bežati ali zakleniti v sobo.«
(izpoved otroka iz družine alkoholika)

Otroci alkoholikove družine nimajo prave mladosti, lahko jo primerjamo z otroci v koncentracijskem taborišču. Ker je alkoholik surov in nasilen, pretrpijo z materjo veliko gorja, udarcev, bežijo ponoči od doma...

Morda ima življenje še hujše posledice pri otrocih tistih alkoholikov, ki je miren. Razočarana mati je žalostna in sitna – kako naj jim sproščeno poje ali se igra z njimi. Družina je osamljena in zaprta pred drugimi ljudmi – kako naj se naučijo primerno vzpostavljati in vzdrževati stike z drugimi ljudmi. Ozračje v družini nima nobene stalnosti, ko je oče trezen je morda vse lepo in razigrano, ko je pijan, vlada napeta tišina, prepir ter se razvija v odvisnosti od teh odnosov.

Od odvisnosti in jakosti čustvovanja otroka in odzivnosti staršev na otroka bo odvisno, katere lastnosti in sposobnosti bo ta imel in do kakšne mere se bodo razvili.

V hudem alkoholičnem konfliktu so vloge otrok prav dramatične in so jasno razvidne. Otrok se rodi v določeno ozračje in vzorce in se razvija od teh odnosov. V hudem alkoholičnem zakonskem konfliktu so vloge otrok dramatične in jasno razvidne. Navadno sledijo vrstnemu redu rojstva otrok. Wegscheider je podal opis štirih tipov osebnosti, ki so značilne za otroke alkoholikov.

- družinski heroj ali odgovorni

Skrbi za vse ostale, zlasti npr. za očeta alkoholika in mater, ki je ob takem možu nemočna in histerična. Skrbi tudi za sorjence, kajti alkoholična starša tega nista sposobna. V večini

primerov je ponos družine in prinaša jim varnost. Kasneje v življenju igra svojo vlog naprej in je odgovoren za vse in je nezmožljiv in običajno postane odvisen v svojem zakonu. To so navadno prvorojenci ali edinci.

- žrtveno jagnje ali grešni kozel ali upornik

Se upira, pretepa, je neodgovoren, v šoli je neuspešen, kadi, pije, je negativističen in hitro užaljen. Večji kot so konflikti v družini bolj jo tak otrok kaže, s tem preusmerja konflikte med partnerjema in jo preusmerja nase. Ti grešni kozli so navadno drugorojenci.

- izgubljeni otrok

Ta otrok je neopazen, ne dela nobenega nemira in ne predstavlja nobenih problemov. Je miren, neodločen in zelo prilagodljiv. Počuti se neljubljenega, nevrednega in notranje praznega. Pogosto imajo ti otroci težave s prehranjevanjem, so podvrženi različnim oblikam zasvojenosti in duševnim zapletom vse do psihoz.

- družinska maskota

Ta prinaša veselje s svojo komiko. Igra družinskega klovna. Je tisti, ki prekine napeto situacijo in vrača razpoloženje. V svoji notranjosti pa je preplašen, hiperaktiven in ima težave pri učenju. Stresnih situacij ne obvlada in tudi on pogosto v življenju zapade v katero od zasvojenosti.

Tem tipom osebnosti otrok alkoholikov so dodali še dva tipa in sicer:

- prilagodljivi

To so otroci, ki so vsak dan pod velikim pritiskom sprememb v obnašanju staršev. Enkrat mati zapusti očeta, drugič sta spet skupaj, ker oče obljubi, da ne bo več pil in podobno. Ti otroci se hitro prilagajajo na nove situacije. Kasneje drugim dovoljujejo, da manipulirajo z njimi – imajo probleme s samospoštovanjem.

- tešitelj

Podoben tipu družinskega heroja, ima močno potrebo, da ublaži konflikte. Razvije sposobnost, da drugim pomaga, da se prilagodijo. Vse napravi za očeta in mater – ne razume kaj se v hiši dogaja, vendar čuti potrebo, da staršem pomaga. V odrasli dobi to vlogo nadaljuje, toda lastnim željam in potrebam ni sposoben slediti. **III Terapevtka Jasmin Tomažič**

ALU-TERMO OKNA, VRATA

♦ s termo členom
♦ trojno tesnenje

www.aluslav.si

041-544-687

Slavko Smrdelj s.p.
Partizanski hrib 12
6250 Ilirska Bistrica

email: aluslav@gmail.com
fax: 059-052-741

gsm: 041 714 394 Jablanica 12, 6250 Il. Bistrica
e-mail: sibist@siol.net tel: 05/714 85 15, fax: 05/714 85 16

ogrevanje * vodovod
solarni sistemi
talno gretje * klimatizacija
toplotne črpalke
adaptacije kopalnic

www.instalacije-sib.si

ZDRAVJE ZA VSE

Zavod za zdravstveno varstvo Koper
Istituto per la tutela sanitaria di Capodistria

Vsak je svojega zdravlja kovač

December 2011

Vojkovo nabrežje 4/a | 6000 Koper/Capodistria | tel. +386 5 66 30 800, fax +386 5 66 30 808 | e-pošta info.zzvvp@zzv-kp.si | www.zzv-kp.si

KOLEDAR DOGODKOV

1. december,
SVETOVNI DAN
BOJA PROTI AIDSU

3. december,
MEDNARODNI DAN
INVALIDOV

5. december,
MEDNARODNI DAN
PROSTOVOLJSTVA

10. december,
SVETOVNI DAN
ČLOVEKOVIH
PRAVIC

NOVICA MESECA DECEMBRSKI ČAS – ČAS ZA RAZMISLEK O VREDNOTAH

Robert Petruša, študent podiplomskega študija FHŠ

Decembrski čas je čas praznikov. Številni po svetu takrat častijo rojstvo osrednje krščanske osebnosti, drugi ga razumejo kot družinski čas, tretji ga imajo za mesec druženja s prijatelji ali znanci, veliko pa je tudi takih, ki si medsebojnega druženja ne želijo, morda ga niso deležni ali si ga ne morejo privoščiti, zato namenijo praznični čas sebi. Vsem omenjenim skupinam je prav gotovo skupna določitev vrednot. Kot razmišljajoči bralci se moramo vprašati, kaj vrednota sploh je, ali si jo res izberemo sami ali pa nam jo morda nekdo kar določi? Kot že nakazano, je decembrski čas čas vrednot (omenili smo družinske, prijateljske, religiozne ipd.). Vidimo, da se nam ponuja pestra paleta vrednot, zato ne moremo govoriti, da v današnji družbi vrednot ni ali pa da izginjajo. Pomembneje se je vprašati, ali namenimo svoj čas resnično pravim vrednotam – ali so za nas te ponujene vrednote resnično tiste najboljše in najbolj iskrene? Vrednot je bilo v vseh zgodovinskih časih veliko. Kot so se spreminjali časi, tako so se spreminjale vrednote; zdaj so bile v ospredju ene, drugič spet druge. Ali bolje rečeno, ljudje smo si v različnih časih izbirali različne vrednote. Vojne tragedije 20. stoletja so nam pokazale, česa vsega so sposobne storiti vrednote, če smo si jih postavili napak oziroma če smo si izbrali tiste v neskladju z umskim razmišljanjem – tiste, ki si niti imena vrednota ne zaslužijo.

Naj bo decembrski čas čas razmišljanja o tistih vrednotah, ki si to ime vsekakor zaslužijo, o marsikaterih dobrih vrednotah, ki smo jih izgubili. Ne zato ker bi same izginile, ampak ker jim mi ne damo več prave veljave. Na tem mestu je treba navesti vrednoto do branja knjig, vrednoto do prave izobrazbe, vrednoto dela in vrednoto medsebojne enakosti. Ker je december tudi čas religijskih praznikov, velja pripomniti, da so vse religije sveta marsikatero izmed dobrih vrednot razvile in dale v poduk mnogim generacijam. Vendar so vse religije hkrati na prvo mesto postavile predpogoj verjetja v vse te vrednote. Mi si ob tej priliki želimo, da bi storili nekaj več, nekaj kar bi preseglo verjetje in bi postalo dejansko in neposredno do sočloveka. Decembrski čas mora postati čas, ko bomo spremenili svoj odnos do sveta, do vrednot, ki v sodobni družbi po večini niso nujno dobre in prihodnostne. Zatorej se ne smemo pustiti ujeti v zanko in praznovati decembrske praznike zgolj zato, ker se to običajno počne – ker nam to nekdo pravi. Decembrski čas je pravi čas za razmislek o vrednotah.

AKTUALNO

1. december – svetovni dan boja proti AIDSU: KAJ JE AIDS?

Živa Žerjal

Rdeča pentlja
– svetovni simbol
boja proti aidsu

Aids (AIDS – Acquired Immune Deficiency Syndromme) je hudo obolenje – sindrom pridobljene imunske pomanjkljivosti – ki ga povzroči virus HIV (HIV – Human Immunodeficiency Virus). To je virus človeške imunske pomanjkljivosti, ki napade in uniči določene bele krvničke, ki so pomembne za odpornost proti nalezljivim boleznim in nekaterim rakavim obolenjem.

Svetovna zdravstvena organizacija je leta 1988 razglasila 1. december za svetovni dan boja proti aidsu z namenom osveščanja in obveščanja ljudi o možnostih in načinih preprečevanja okužbe.

Virus HIV se lahko prenaša s spolnimi odnosi, s prejetjem okužene krvi, tkiv ali organov, z okuženo krvjo preko onesnaženih igel ter z okužene matere na otroka. Ker za enkrat še ne obstajata ne zdravilo, s katerim bi lahko pozdravili okužbo s HIV in posledično bolezen AIDS, in niti cepivo, ki bi lahko preprečilo nove okužbe, je najpomembnejše, da ljudi seznanimo z možnostmi preprečitve okužbe. Med najpomembnejše orožje v boju s HIV-om še danes štejemo varno spolno vedenje in uporabo kondomov, med intravenoznimi uživalci droge pa uporabo sterilnega pribora za injiciranje.

Okužbe s HIV v Sloveniji

Slovenija spada med države, kjer je število okuženih s HIV in obolelih z aidsom relativno nizko, vendar število okuženih narašča. V obdobju od leta 2001 do 2010 je bilo prepoznanih 315 primerov okužbe s HIV, za aidsom pa je umrlo 25 bolnikov. Do 30. junija 2011 pa je bilo zabeleženih še dodatnih 20 primerov okužb, od teh so imeli 4 primeri ob postavljeni diagnozi prijavljeno bivališče v regiji Koper. Podatki o novih diagnozah podcenjujejo dejansko breme okužb, saj je obseg testiranja v Sloveniji v primerjavi s številnimi evropskimi državami relativno majhen. Veliko več je okuženih moških kakor žensk, največ okužb pa se pojavlja v skupini moških, ki imajo spolne odnose z moškimi.

Letos bo v Kopru svetovni dan aidsa zaznamoval dogodek »Varno je seksi – prenašaj sporočilo, ne virusa«, ki bo potekal 1. 12. 2011 od 9. do 13. ure v Taverni v Kopru. Brezplačno anonimno testiranje pa se bo izvajalo 2. 12. 2011 na ZZV Koper od 8. do 12. ure.

Varno je seksi – prenašaj sporočilo, ne virusa!

Vir: <http://www.stop-aids.si>

Klavs Irena, Kustec Tanja, Kastelic Zdenka. Okužba s HIV v Sloveniji. Letno poročilo 2010. IVZ.

IVZ. Prijavljeni primeri diagnosticiranih okužb s HIV v Sloveniji. Četrtno poročilo, 31. marec 2011.

IVZ. Prijavljeni primeri diagnosticiranih okužb s HIV v Sloveniji. Četrtno poročilo, 30. junij 2011.

Pišite nam na e-naslov: zdravjezavse@zzv-kp.si

ZDRAVJE ZA VSE 1/2

10. december – dan človekovih pravic: OB DNEVU ČLOVEKOVIH PRAVIC

Martina Ocepek, *Varuh človekovih pravic RS*

Institucija Varuha človekovih pravic Republike Slovenije (Varuh) je bila uvedena v slovenski ustavni sistem z Ustavo Republike Slovenije (Ustava), ki je bila sprejeta 23. decembra 1991. Ustava Varuhu daje položaj ustavne kategorije in ga opredeljuje v 159. členu, ki določa, da naj se za varovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin v odnosu do državnih organov, organov lokalne samouprave in nosilcev javnih pooblastil z zakonom določi varuh pravic državljanov. Varuh je lahko le organ demokratične pravne države in lahko deluje le v okolju, v katerem državni organi spoštujejo lastne zakone in pravila in kjer so nosilci oblasti podvrženi javnemu nadzorstvu.

Pravni okvir za delovanje Varuha predstavljata Zakon o varuhu človekovih pravic, ki določa njegove pristojnosti in pooblastila, in Poslovnik varuha človekovih pravic, ki določa organizacijo in način dela Varuha, delitev področij dela in postopek ravnanja z vlogami.

Varuhove pristojnosti so navedene tudi v nekaterih drugih zakonih, od katerih omenjamo le dva. Varuh je po drugem odstavku 14. člena Zakona o varstvu okolja pristojen za varovanje pravice do zdravega življenjskega okolja. Zakon o pacientovih pravicah pa določa pristojnosti Varuha na področju pacientovih pravic. Varuh pri svojem delu ravna po določilih Ustave in mednarodnih pravnih aktov o človekovih pravicah in temeljnih svoboščinah. Pri svojih intervencijah se lahko sklicuje tudi na načela pravičnosti in dobrega upravljanja.

Za Varuha je pomembno, da je njegovo delo v javnosti čim bolj znano in da o njem sproti obvešča javnost po javnih glasilih. Največji odmev v javnosti ima Varuhovo letno poročilo. Varuh poroča Državnemu zboru (DZ) o svojem delu z rednimi ali posebnimi poročili, o ugotovitvah o stopnji spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter o pravni varnosti državljanov v Republiki Sloveniji. Redno letno poročilo Varuha človekovih pravic Republike Slovenije za leto 2010, katerega priporočila so poslanci soglasno sprejeli, je dostopno na povezavi: http://www.varuh-rs.si/fileadmin/user_upload/pdf/lp/LP10.pdf

Med zadevami, ki jih je Varuh obravnaval v letu 2010, predstavljajo zadeve iz obalno-kraške regije 5,3 %, kar je 138 zadev, od tega 63 z območja Upravne enote Koper. S področja socialne varnosti, kamor sodita tudi zdravstveno varstvo in zdravstveno zavarovanje, smo v letu 2010 za celotno Slovenijo odprli 409 zadev (od skupno 2620).

Varuh bo, tako kot vsako leto, tudi letos obeležil 10. december – svetovni dan človekovih pravic. Na ta dan je leta 1948 Generalna skupščina Združenih narodov sprejela in razglasila Splošno deklaracijo o človekovih pravicah. Tudi letos bo pripravljena okrogla miza, tokrat na temo Mediji in človekove pravice in bo potekala 9. 12. 2011 na Pravni fakulteti v Ljubljani.

Istophoto

NOVE PUBLIKACIJE NA ZZV KOPER >>

Zbornik povzetkov, MARTINOV POSVET, Razprava o večrazsežnostnem pristopu na področju alkoholne politike v Sloveniji.

Novice Zdravje za vse so brezplačen mesečnik, dostopen na spletni strani ZZV Koper: <http://www.zzv-kp.si/strokovni-nasveti-in-priporocila> mesecna publikacija-zdravje-za-vse/zdravje-za-vse | Prav tako so novice dostopne v vseh informativnih točkah zdravstvenih domov in bolnišnic v zdravstveni regiji Koper. | Izdajatelj: Zavod za zdravstveno varstvo Koper, Vojkovo nabrežje 4a, 6000 Koper | Odgovorna oseba: Milan Krek | Glavna in odgovorna urednica: Manica Remec | Sodelavci: Liljana Petruša, Boris Kopilovič, Milka Tavčar Vujanec | Oblikovanje koncepta: Slavica V. Okorn | Oblikovanje in priprava: SkupinaOpusDesign® | Lektoriranje: Martina Jelušič | Naklada: 1000 izvodov

ALI VESTE?

Urša Šmid Božičević, *Zveza potrošnikov Slovenije*

... koliko sladkorja je v vaših najljubših žitaricah za zajtrk?

Potrošniške organizacije si že vrsto let prizadevajo, da bi postalo označevanje hranilne vrednosti živil v obliki »semaforja« obvezno. Živilska industrija se temu zelo upira, Zveza potrošnikov Slovenije pa je za vse kupce, ki jih zanima, kaj dajo na krožnik, pripravila spletno stran www.veskajjes.si.

Alina ZPS

Na tej spletni strani lahko poiščete prehranski profil že za več kot 400 različnih živil, število pa povečujemo iz dneva v dan. S prehranskim profilom živila (vsebnostjo maščobe, nasičenih maščobnih kislin, sladkorja in soli) se lahko seznanite na zelo enostaven način, saj za prikaz uporabljamo prehranski »semaforček«, na katerem vas rdeča luč opozori na nekaj slabega, zelena na nekaj dobrega, oranžna pa je seveda nekje vmes.

- Živila, pri katerih so hranila označena z zeleno barvo, uživamo vsak dan, saj vsebujejo malo soli, maščobe in/ali sladkorja.
- Živila, pri katerih so hranila označena z oranžno barvo, vsebujejo srednje veliko maščobe, soli in/ali sladkorja in jih uživamo nekajkrat tedensko.
- Živil, ki so označena z rdečo in vsebujejo veliko maščobe, sladkorja in/ali soli, naj bi se izogibali oz. jih uživali v manjših količinah.

»Vašega« živila še ni na naši spletni strani?

Tudi sami lahko preverite, kakšne luči se zasvetijo ob tem živilu. Vnesite podatke o vsebnosti sladkorja, soli in maščobe v živilu in dobili boste informacijo v obliki semaforja, ki pove, kam sodi živilo po teh vrednostih s prehranskega vidika: v zeleno, oranžno ali rdečo skupino.

Potrošnik potrošniku

Spletna aplikacija je narejena tako, da lahko pri širjenju baze živil sodelujete tudi vi. Kako? V bazo izdelkov preprosto vnesete »vaš« izdelek in v nekaj dneh se bo pridružil drugim objavljenim živilom v bazi. Tako boste prav Vi tudi drugim obiskovalcem spletnega mesta zagotovili še boljšo obveščenost o prehranskih profilih živil, ki so na prodaj v naših trgovinah.

Jana Goljak

... da smo sledili Vaši pobudi in namenili kotichek, povezan s tematiko v naših novicah, tudi najmlajšim? Na naši spletni strani bomo objavljali pobarvanke na temo zdravja in pomembnih dni, povezanih z zdravjem. Poglejte v **KOTIČEK ZA NAJMLAJŠE!**

VOLILNI PROGRAM

Deloval in zavzemal se bom za:

Enakomeren in uravnotežen razvoj Slovenije

Ekonomski razvoj obmejnega prostora ob slovensko-hrvaški meji preko čezmejnih projektov in s sredstvi EU; povezava bistrškega območja z osrednjo Slovenijo na eni strani in Hrvaško na drugi z avtocesto Jelšane-Postojna.

Gospodarski razvoj

Podpiram vsebine 6. vrha slovenskega gospodarstva na Brdu pri Kranju s 24. oktobra 2011.

Ustvariti pozitivno poslovno okolje za nove investicije, nova delovna mesta za mlade, postaviti tehnološko razvojno cono, izkoristiti geografsko lego z gospodarsko navezavo na pristanišča Koper, Trst in Reko, uvesti enostavnejše in hitreje postopke za izdajo potrebne investicijske dokumentacije.

Mladino in študente

Mladim ljudem zagotoviti možnost šolanja in po končanem študiju delovna mesta, razvijati in podpirati športne in kulturne dejavnosti, postaviti mladinski študentski center v Ilirski Bistrici, ki bo stičišče mladih.

Pravni red

Vrniti zaupanje v pravno državo, vzpostaviti spoštovanje do pravnih institucij in zakonov, uveljaviti neodvisno in učinkovito sodstvo, nove zakone in spremembe obstoječih pripraviti temeljito, strokovno, življenjsko preudarno in dolgoročno.

Plačilno disciplino

Uzakonjene in postavljene plačilne roke spoštovati, upoštevati in vrednotiti dobre poslovne uzance med poslovnimi partnerji, kršitelje ostro sankcionirati, povrniti poslovno zaupanje in sigurnost poslovanja med pravnimi in fizičnimi osebami.

Razvoj kmetijstva

Podpora malemu kmetu in aktivnemu kmetovanju, obdržati nivo subvencij v bodoči finančni perspektivi skupne kmetijske politike za 2014–2020, vzpodbujati razvoj podeželja, pridelavo domače kakovostne hrane in jo plasirati v otroške vrtce, šole, bolnišnice, domove ostarelih in druge javne ustanove. Povečati samoskrbo s hrano, s kratkimi verigami zagotoviti kmetu primerno ceno za njegove pridelke in proizvode.

Socialno državo

Dvig minimalne plače na nivo dostojnega preživetja, izboljšati standard osnovnega zdravstvenega zavarovanja in povečati njegovo učinkovitost, podpirati programe za ostarele, drugačne osebe ter programe zdravljenja odvisnikov.

SLS RADOVANA ŽERJAVA

Vladimir Čeligoj

univ. dipl. zgodovinar

ZA POSLANCA

Človek z razumevanjem

<http://vladimir.ooslsib.org>

Primož Gardelin
letnik 1972
samostojni
podjetnik

Podprl bom kandidata Vladimirja Čeligoja, ker je že v preteklosti pokazal, da zna poskrbeti za razvoj naših krajev. To, da se danes v občini Ilirska Bistrica gradi širokopasovno optično omrežje, je poleg drugih tudi njegova zasluga. Pravi človek na pravem mestu je mogoče droben del velikega mozaike, vendar v odločilni situaciji ravno to šteje. Zaupam mu, ker vem, da bo na državni ravni še naprej poskrbel za našo Ilirsko Bistrico.

Podpiram Vladimirja Čeligoja in njegov program na volitvah v DZ 4. decembra letos, ker se je izkazal za dobrega prijatelja nas Slovencev v zamejstvu v Italiji. Z njegovim delom in prizadevnostjo je veliko pripomogel, da so se odnosi med Republiko Slovenijo in Avtonomno deželo Furlanijo Julijsko krajino razvili v konkretno sodelovanje na institucionalni ravni, kar je v neposredno korist razvoja kmetijstva ter ohranjanja narodnostnega teritorija in slovenstva v zamejstvu nasploh. Verjamem, da bo kot poslanec svoje delovanje v korist zamejstva še razvil in pospešil.

Naročnik: Občinski odbor SLS Ilirska Bistrica

Edi Bukavec
Tajnik Deželne
kmečke zveze
v Furlaniji
Julijski krajini

Aleš Zidar
letnik 1962
strokovni vodja LAS
Društvo za razvoj
podeželja med
Snežnikom in
Nanosom

Volila bom SLS, kandidata Vladimirja Čeligoja, ker je racionalen, ker zaupam v njegov volilni program, v katerem daje velik pomen rešitvam problematike, ki se dotika slehernega državljanca. Zavzema se za enakomeren in uravnotežen razvoj Slovenije, predvsem Ilirske Bistrice.

Ana Kalister
letnik 1982
samostojna podjetnica

Zakaj podpiram Vladimirja Čeligoja?

Zato, ker vem, kako je, če potrebuješ zanesljivega človeka na primernem mestu v Ljubljani. V preteklih letih je našemu Društvu za razvoj podeželja med Snežnikom in Nanosom vedno priskočil na pomoč in uspel urediti zadeve, ki jih sami ne bi mogli.

Vsekakor je pomembno pripomogel k našemu uspešnemu delovanju in prepoznavnosti v slovenskem in evropskem prostoru.

Zato, ker vem, da bo v parlamentu zastopal interese Bistričanov in bo zaradi parlamentarnih izkušenj in poznanstev bolj uspešen kot ostali kandidati.

Zato, ker bo povezovalni člen med občino in državo, ki ga nujno potrebujemo. Zato, ker je Bistričan.

Spoštovane občanke, spoštovani občani!

Dobro leto po lokalnih volitvah smo ponovno pred odločitvijo komu zaupati svoj glas. V tem letu smo na lokalnem nivoju, kljub nasprotovanju nekaterih, dobro zastavili način dela v naši občini. To ne nazadnje kaže pričetek številnih projektov širom občine.

Dogovorili smo se za projekt vodooskrbe Obale in Krasa, kar nam bo med drugim ponudilo tudi odlično priložnost za prenovu našega precej dotrajanega vodovoda. Na gospodarskem področju smo pričeli z izgradnjo industrijske cone v Ilirski Bistrici in z razširitvijo industrijske cone Plama. Prav tako je v izgradnji novo trgovsko središče poleg Petrolovega bencinskega servisa. In še bi lahko naštevali. Ob vsem tem se zastavi vprašanje, kako vse to nadgraditi z izvolitvijo poslanca iz Ilirske Bistrice v državni zbor Republike Slovenije. Menim, da imam na to vprašanje pravi odgovor. V kolikor mi boste dali priložnost, se bom kot poslanec skupaj z županom in občinsko upravo zavzemal za:

- izgradnjo obvoznice skupaj s povezovalno cesto med novim trgovskim centrom in šembijsko cesto poleg Transporta,
- iskanje investorjev za industrijsko cono v Ilirski Bistrici in industrijsko cono Plama,
- umestitev avtoceste v prostor s priklopom v bližini Postojne,
- iskanje investorjev za turistična središča: jezera Klivnik in Mola, Mašun, Svinščaki in Gomanci,
- prenos objektov v lasti MORS-a na občino Ilirska Bistrica: stadion v Trnovem, ceste v industrijski coni Trnovo, nekdanja vojaška ambulanta v vojašnici Ilirska Bistrica,

Drage občanke, dragi občani. Samo skupaj smo lahko uspešnejši. Zato vas prosim za podporo 4. decembra.

Borut Rojc, univ. dipl. inž. računalništva in informatike
kandidat za poslanca v DZ RS

Naročnik: Občinski odbor SD Ilirska Bistrica

SPOŠTOVANI OBČANI ILIRSKE BISTRICE

V imenu Območnega združenja borcev za vrednote NOB vabim vse volilke in volilce, da se udeležijo volitev in dajo svoj glas tistim, ki jim je blizu poštenje, socialna pravičnost, skrb za mlade ...

Tistim, ki se zavedajo pomena Tigrovcev, partizanov, njihovega boja za svobodo naše domovine.

Mladim, ki se bodo uprli požrešnemu kapitalizmu, ki bodo dobili primerne zaposlitve in bodo lahko skrbeli za spoštovanja vredno življenje starejših občanov ...

Sam bom svoj glas dal Socialnim demokratom in Borutu Pahorju, ker sem prepričan, da si zaslužijo še eno priložnost in dokažejo, da je njihov program res program »po meri ljudi«

Lado Čeligoj
Predsednik Območnega združenja borcev
za vrednote NOB Ilirska Bistrica

Igor Štemberger

za

☒ Solidarnost ☐ Pohlep

www.igor.stemberger.zares.si

zares socialno liberalni

Naročnik: Zares - socialno liberalni, Župančičeva 8, 1000 Ljubljana

UPANJE
ZORAN JANKOVIČ

17
mag.
DAMIJANA HRABAR

LISTA ZORANA JANKOVIČA
PS
POZITIVNA SLOVENIJA

DAMIJANA HRABAR

Magistrica znanosti, doma iz Ilirske Bistrice, je svojo poklicno pot začela v Knjižnici Makse Samsa Ilirska Bistrica leta 1986 in do danes je s svojim uspešnim delom pokazala, da se da vse zastavljene projekte tudi izpeljati. Za angažiranost in uspeh je prejela srebrno plaketo Občine Ilirska Bistrica, leta 2008 pa so jo poslušalci Radia 94 in NTR proglasili za osebnost leta Notranjsko - Kraške regije. Kot državljanki, mami in novopečeni babici ji ni vseeno za prihodnost naše Slovenije, svoje občine in naših otrok. Kar si za vse nas želi samo najboljše, se bo za **pozitivno** prihodnost borila z vsem svojim znanjem ter z vztrajnim in poštenim delom.

Dvanajst ključnih projektov Liste Zorana Jankoviča **Pozitivna Slovenija**:

1. Učinkovita in odgovorna vlada, največ enajst ministrstev.
2. Reforma državne in javne uprave v učinkovit in visoko motiviran javni servis.
3. Posodobljene slovenske železnice, tretji pomol Luke Koper, izboljšanje povezanosti celotne Slovenije.
4. Državna najemna stanovanja za mlade izobražence.
5. Vlaganje v kakovostna delovna mesta z dodano vrednostjo.
6. Sistematična soudeležba zaposlenih pri upravljanju in delitvi dobička.
7. Podjetniške spodbude in olajšave za razvojne investicije.
8. Najmanj 25 % energije iz obnovljivih virov.
9. Pokojninska in zdravstvena reforma kot pogoj za zagotavljanje socialne varnosti in solidarnosti.
10. Gradnja domov za starejše občane in oskrbovanih stanovanj.
11. Referendum le kot državljanska pobuda za pomembna družbenaprvašanja.
12. Pospeševanje pridelave zdrave hrane in vzdržne lokalne samoskrbe.

Naročnik: Lista Zorana Jankoviča – Pozitivna Slovenija, Dalmatinova 2, Ljubljana

ČLOVEK PRED KAPITALOM!
ZAPOSLENA MLADOST - VARNA STAROST!
ČISTE VODE! Brez Strahu!
Država v službi človeka!
zdravo in varno jutri!
Aktivno državljanstvo!
Bodi sprememba. Bodi TRS!
bodi sprememba. voli trs!

KAJ SO ZA NAS VREDNOTE?
solidarnost | sodelovanje | spoštovanje | ustvarjalnost | delo

IN KAJ BLAGINJA?
hrana | stanovanje | zdravje | izobrazba | zaposlitev | prijatelj | okolje

18

Stranka za trajnostni razvoj Slovenije
TRS
www.gibanje-trs.si

Naročnik: Stranka za trajnostni razvoj Slovenije

Naročnik: Občinski odbor SDS Ilirska Bistrica

SDS **10+100**

PAMETNA REŠITEV
www.sds.si

VITOSLAV TÜRK

16

Občanke in občani, pozdravljeni.

Naša občina sodi med večje občine v Sloveniji. V zadnjih dvajsetih letih smo na vseh področjih nazadovali, najočitnejše pa na gospodarskem in kmetijskem. Posledica tega je, da nam mladi in izobraženi kadri odhajajo iz občine.

Moji nameni in nameni tistih, ki so me predlagali, da kandidiram za poslanca RS so zelo preprosti in enostavni. Kakor je v vsaki družini ključ do uspeha medsebojno spoštovanje in razumevanje, tako je potrebno na območju naše občine stopiti skupaj in se pogovoriti o željah in potrebah za kraje pod Snežnikom. Da bodo naše skupne želje in potrebe realizirane v dobrobit sedanjosti in prihodnosti naše občine, je potrebno načrtovanje na daljši čas:

- vzpostaviti gospodarski strateški svet za razvoj Občine Ilirska Bistrica,
- vzpostaviti pogoje za turistično ponudbo naših krajev,
- umestitev avtoceste od Jelšan do Postojne (priklop v Postojni),
- zagotoviti sredstva, ki so potrebna za vrnitev kmetijskih proizvodov na tržnice v Kvarnerskem zalivu,
- spoštovati vrednote TIGR-a, NOB-ja in osamosvojitvene vojne,
- zahtevati od države dostojno življenje za onemogle, invalide in upokojenke.

Počaščen sem, da sem vas smel nagovoriti v tem času, v katerem obetamo napredek in uspehe. Vesel bom, če boste podprli naš program in obkrožili našo številko 15.

Spoštovane občanke in občani! V prihajajočem letu vam želim zdravja in medsebojnega spoštovanja!

Ivan Simčič

ZA uspešno Slovenijo
in naše kraje!

15

Ivan Simčič

DeSUS

Na volitvah glasujte zase.
Glasujte za DeSUS
Glasujte za modrost in mladost

Naročnik: Občinski odbor DeSUS Ilirska Bistrica

Za boljšo Slovenijo

Spoštovani,

na predčasnih parlamentarnih volitvah se bomo odločali o tem, kdo bo v naslednjih štirih letih dobil odgovornost, da popelje našo državo po poti uspešnega razvoja. Ker mi ni vseeno za naš kraj in za našo prihodnost, sem se odločila za sodelovanje na volitvah. Verjamem, da lahko z odgovornim vodenjem, znanjem, strpnostjo in sodelovanjem storimo nekaj za boljšo kakovost življenja, za boljšo prihodnost. Odločite se modro, odločite se za boljšo Slovenijo.

Kristina Valenčič

Kristina Valenčič

4

www.lista-virant.si

Lista Virant
Državljska lista Gregorja Viranta

Naročnik: Državljska lista Gregorja Viranta

N.Si
Blizu ljudem.

VRNIMO UPANJE SLOVENIJI

Majda ŽUŽEK

Naročnik: NSi - Nova Slovenija, Cankarjeva 11, Ljubljana

Vsem našim članicam in članom, staršem, prijateljem rokometu, sponzorjem in vsem, ki nam pomagata in stojite ob strani, voščimo vesel božič in srečno v novem letu 2012.

Rokometni klub Ilirska Bistrica

Vsaka beseda, vsak pogled, vsako dejanje in vsak nasmeh lahko prinese srečo drugim ljudem. Vsak trenutek je lahko nov začetek, zato radostno pojdemo z roko v roki naproti letu 2012.

Sreče, zdravja in lepih utrinkov želimo vsem vam in vašim dragim, člani skupine za samopomoč društva DAM (depresivno – anksiozne motnje).

Toplini vsa vrata naj božič in novo leto odpre,
naj srečno obdobje za vas že začne,
a leto prihodnje naj zdravja vam da
pripliva ljubezni, v čaši brez dna.

SREČNO 2012 vam želi

FOLKLORNO DRUŠTVO GRADJALA

Kolektiv

OŠ Rudija Mahniča - Brkinca Pregarje

želi

staršem, poslovnim partnerjem, donatorjem ter vsem zunanjim sodelavcem vesel božič ter zdravja in delovnih uspehov polno novo leto 2012.

*Za vse je svet dovolj bogat,
in srečni vsi bi bili,
ko kruh delil bi z bratom brat
s prav srčnimi čutili!*
(S. G.)

Vsem občankam in občanom,
zlasti pa upokojenkam in upokojemcem
naše občine, želimo mirno,
zdravo in uspešno leto 2012.

**Društvo upokojencev
Ilirska Bistrica**

Vsem članom in članicam,
njihovim družinam,
vadteljicam in prijateljem
društva ter vsem drugim
občanom voščimo doživete
in vesele božične praznike
ter srečno, uspešno,
razgibano in zdravo
novo leto 2012!

Koronarno društvo Ilirska Bistrica

VOŠČILO

V dnevih, ko se poslavljamo od starega leta in s pričakovanji zremo v novo leto, bi se rada zahvalila za uspešno sodelovanje vsem staršem naših učencev in otrok v vrtcu, krajanom šolskega okoliša, zunanjim sodelavcem, raznim donatorjem, društvom, institucijam, občini Il. Bistrica in vsem ostalim, ki so pomagali pri izvedbi vzgojno izobraževalnega dela na šoli. Veselim se tudi prihodnjega sodelovanja in želim vesele praznične dni ter zdravo in uspešno novo leto 2012.

Mirjam Vrh
Ravnateljica OŠ Podgora, Kuteževo

Ne ukvarjajte se s preteklostjo,
ker zamujate sedanjost!

**Prijazno novo leto vam želi
Rdeči križ Ilirska Bistrica.**

 HIŠA DARIL TC MIKOZA ILIRSKA BISTRICA VELIKA IZBIRA NOVOLETNIH DARIL 				BISTRIŠKI ODMEVI	GLAVNO MESTO SVAZIJA	SLOV. FOTOGRAF IN POPOTNIK	ZOBNI GLAS	EDVARD GRIEG	GOREČA, TLEČA SNOV	FINSKO JEZERO INARI	SADNI ŠKODLJIVEC
				MAJHEN MADEŽ		6					
				HRVAŠKI KRAJ PRI OBREŽJU							
				AM. IGRALKA BLYTH				ZVRST GLASBE VULKAN NA JAPONSKEM			
				GRŠKA ČRKA					RADIJ VGRADNJA		
				VEČNI POPOTNIK MADŽARSKO MESTO		1					
😊	VEČ ZAPOREDNIH STRELOV	VRSTA ALTERNATIVNE MEDICINE	VINAR SLOVESNA OBLJUBA POROKE							NAPRAVA, KI KAJ UREJA	MLAJŠI SRNJAK, IGLAR
ŠOLSKA STOPNJA						5	PRISTANIŠKO MESTO V IZRAELU	NIZKO DREVJE ZAČETNICI PISATELJA URŠIČA			3
MESTO V BABILONIJI					INDIJANSKO LJUDSTVO V PERUJU OZNAKA ZA ELEMENT KROM						
PRIPADNIK PLEMENA FOROV				FRANC. PISA- TELJ (PAUL) SLOV. REŽISER GODINA							
PONAREJEN SPIS								IME IGRALKE SAVINE KOMUNIST, LEVIČAR (SLAB.)			
PORT, MORSKI PRISTAN	9				NAJEMNA LISTINA ZA LETALO OZNAKA ZA ELEMENT TELUR						
SESTAVIL: DIMITRIJ GR LJ	DEL STOPALA DODATNI NAKUP		4			HLOD ZA PREDELAVO NA ŽAGI	SLOV. SKLADTELJ (OSKAR) SLOV. IGRALEC (EVGEN)				HRVAŠKI IGRALEC (SVEN)
ZAČETNICI NOVINARJA KOŠMRLJA			VITEZ KRALJA ARTURJA TRI ENAKE KARTE PRI POKERJU								
NEMŠKI IZUMITELJ (NIKOLAUS)					SLOV. PISATELJ (JANKO) SISTEM BARV- NE TELEVIZIJE				SOLMIZA- CIJSKI ZLOG NEMŠKA PESNICA SEIDL		
INDIJSKI POLOSEL			7	AMERIŠKI IGRALEC (ANTHONY) NEVENKA URBANOVNA					2		
STEKLENA POSODA ZA SEČ V BOLNIŠNICAH							SOKRATOV TOŽNIK			8	
SRBSKA NARODNA JED IZ FIŽOLA S PREKAJENIM MESOM							GROB, GROBNICA				

Rešitev nagradne križanke pošljite na naslov: Bistriški odmevi, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica, s pripisom »nagradna križanka«, najkasneje **do 20. decembra 2011**. Med prispelimi pravilnimi rešitvami bomo izžrebali **tri nagrajence**, ki bodo prejeli praktične nagrade, ki jih podarja **Hiša daril iz Ilirske Bistrice**: 1. nagrada - stenska ura, 2. nagrada - bon v vrednosti 10 evrov in 3. nagrada - komplet dekorativnih svečk.

GESLO	1	2	3	4	5	6	7	8	9
--------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---

KAJ	KJE	KDAJ	KDO	INFO
Slikarska razstava Likovnega društva France Pavlovec	Knjižnica Makse Samsa	1. december ob 18.00 (na ogled do 15.12.2011)	Knjižnica Makse Samsa in JSKD Ilirska Bistrica	05/71 44 188
Razstava izdelkov in slik uporabnikov VDC Koper, Enota Ilirska Bistrica	Prostori VDC, Enota Ilirska Bistrica, Trubarjeva 8	2. december ob 17.00	Varstveno delovni center Koper, Enota Ilirska Bistrica	05/710 1417
Predstava za otroke »Medvedka na snegu« (KUD Teater za vse Jesenice)*	OŠ Jelšane	2. december ob 17.00	OŠ Jelšane	05/711 87 01
Miklavžev sejem	OŠ Jelšane	2. december ob 18.00	OŠ Jelšane	05/711 87 01
Monokomedija »Oh, ta fejestbuuk« v izvedbi Teatra Harlekin	Dom na Vidmu, Ilirska Bistrica	2. december ob 19.00	Teater Harlekin	
Obisk sv. Miklavža za najmlajše	Župnijska dvorana Ilirska Bistrica	3. december ob 16.00	Skavti in Župnija Ilirska Bistrica	Prijave na: 05/714 25 20
Predavanje Erika Valenčiča: Vojno dopisništvo, laži in manipulacija	Sokolski dom, Ilirska Bistrica	3. december ob 19.00	MKNŽ	
Koncert Pevske skupine društva kmečkih žena z gosti ob 15-letnici delovanja	Vaški dom v Čeljah	3. december ob 17.00	Pevska skupina društva kmečkih žena	
Koncert: Sorrow in Dead Dild Odrome	MKNŽ, Ilirska Bistrica	3. december ob 22.00	MKNŽ	
Miklavževanje v Jasenu	Jasen	4. december ob 15.30	Društvo Ahec Jasen	031 46 69 76 Vojko Dodič
Obisk sv. Miklavža v Domu starejših občanov	Dom starejših občanov Ilirska Bistrica	5. december ob 16.00	Skavti in Karitas	031 246 836 Helena
Miklavžev sejem	OŠ Antona Žnideršiča, jedilnica	5. december ob 16.30 do 19.00	OŠ Antona Žnideršiča	05 711 02 60
Obisk sv. Miklavža za najmlajše	Cerkev Marijinega vnebovzetja v Jelšanah	5. december ob 19.00	Skavti in Župnija Jelšane	031 246 836 05/788 50 09
Decembrska delavnica za otroke*	Vrtec Antonina	7. december ob 16.00	Zavod Notre dame Ilirska Bistrica	05/714 16 12
Delavnice za predšolske otroke*	OŠ Knežak	7. december ob 17.00	OŠ Toneta Tomšiča Knežak	05/788 20 16
Praznične delavnice za predšolske otroke*	Vrtec pri OŠ Podgora Kuteževo	8. december ob 17.00	OŠ Podgora Kuteževo	05 7148 162
Delavnice za predšolske otroke*	OŠ Knežak	8. december ob 17.00	OŠ Toneta Tomšiča Knežak	05/788 20 16
Odprtje fotografske razstave »Dovžanka« in predstavitev koledarja z akt fotografijami, avtorja Boštjana Gunčarja	Pumpa bar, Knežak	9. december ob 19.00	Foto klub Sušec	
Zaključna prireditev Primorci beremo 2011: Predstava poezije in glasbe »Obleci me v poljub« z igralko Sašo Pavček	Knjižnica Makse Samsa	9. december ob 18.00	Knjižnica Makse Samsa in Založba MIŠ	05/71 44 188
Predavanje Vedrane Simčević: Reški alpinizem, odprava na osemisočaka Čo Oju in Everest	Sokolski dom, Ilirska Bistrica	9. december ob 19.00	MKNŽ	
Sejem rabljene smučarske opreme	Sejna soba na Jurčičevi 1 (bivša glasbena šola), Ilirska Bistrica	10. december: 9.00 - 10.00 sprejem opreme, 10.00 - 12.00 prodaja	Smučarski klub Snežnik	sk.sneznik@gmail.com
1.B državna rokometna liga za ženske	Športna dvorana OŠ Antona Žnideršiča	10. december ob 17.00	Rokometni klub Ilirska Bistrica : Ž.U.R.D. Koper	
Potopisno predavanje Mance Filak in Žige Goriška: Kolesarsko potovanje Ilirska Bistrica – Istanbul	Sokolski dom, Ilirska Bistrica	10. december ob 19.00	MKNŽ	
Koncert ansambla Osminka z gosti: trio Turn, Sláinte ol' friend, pevski zbor Zvonček	Dom na Vidmu, Ilirska Bistrica	11. december ob 18.00	Ansambel Osminka	vstopnice v TA Oaza
Delavnice za predšolske otroke*	OŠ Knežak	12. december ob 17.00	OŠ Toneta Tomšiča Knežak	05/788 20 16
Skupno druženje vseh generacij	Dvorana Doma starejših občanov Il. Bistrica	13. december ob 16.30	Dekanijska karitas, DSO Il. Bistrica in Medgeneracijsko središče Samarijan	031 281 682 Božidara Česnik
Delavnice za predšolske otroke*	OŠ Podgrad, jedilnica	13. december ob 17.00	OŠ Rudolfa Ukoviča Podgrad	05/78 35 014
Delavnice za šolske otroke	OŠ Knežak	13. december ob 17.30	OŠ Toneta Tomšiča Knežak	05/788 20 16
Novoletna matineja za vrtce in nižje razrede OŠ	Dvorana Glasbene šole Ilirska Bistrica	14. december ob 10.00	Glasbena šola Ilirska Bistrica	05/711 12 22
Novoletna matineja za vrtce in nižje razrede OŠ	Dvorana Glasbene šole Ilirska Bistrica	14. december ob 11.00	Glasbena šola Ilirska Bistrica	05/711 12 22
Božično – novoletni nastop solistov	Dvorana Glasbene šole Ilirska Bistrica	14. december ob 18.00	Glasbena šola Ilirska Bistrica	05/711 12 22
Dan odprtih vrat ŠC Postojna, Enota Ilirska Bistrica	ŠC Postojna, Enota Ilirska Bistrica	15. december ob 9.00 in 12.00	ŠC Postojna, Enota Ilirska Bistrica	05/711 11 11

KAJ	KJE	KDAJ	KDO	INFO
1. miting Notranjsko – Kraške lige v dvorani 2011/2012	Športna dvorana OŠ Antona Žnideršiča	15. december ob 16.30	Tekaško društvo Bistrca	
Božično-novoletni sejem	OŠ Pregarje, šolsko igrišče	15. december ob 16.30	OŠ Rudija Mahniča – Brkinca Pregarje	05/78 95 160
Prireditev ob prihodu dedka Mraza za vse otroke od 1. leta dalje*	OŠ Pregarje, večnamenski prostor	15. december ob 17.00	OŠ Rudija Mahniča – Brkinca Pregarje	05/78 95 160
Predstavitve knjige »Obleganje Gaze: Ubijanje palestinskega ljudstva«, avtorja Erika Valenčiča	Knjižnica Makse Samsa	15. december ob 18.00	Knjižnica Makse Samsa in JSKD Ilirska Bistrica	05/71 44 188
Predstava »Zrcalce« v izvedbi staršev in strokovnih delavk vrtca*	Vrtec Ilirska Bistrica	16. december ob 9.30	Vrtec Ilirska Bistrica	05/71 10 192
Prireditev ob prihodu Dedka Mraza*	OŠ Podgora, Kuteževo, večnamenski prostor	16. december ob 17.00	OŠ Podgora Kuteževo	05/7148 162
Koncert: Dance Mamblita in Implosija	MKNŽ, Ilirska Bistrica	16. december ob 22.00	MKNŽ	
Božično novoletni koncert Pihalnega orkestra Ilirska Bistrica z gosti Eldo Viler in Vox Ilirica	Dom na Vidmu, Ilirska Bistrica	17. december ob 19.00	Pihalni orkester Ilirska Bistrica	vstopnice v TA Oaza in pred koncertom
Sprejem Luči Miru iz Betlehema s slovesno mašo	Cerkev sv. Jurija, Ilirska Bistrica	17. december ob 17.00	Skavti	031 246 836 Helena
Smučarski izlet	Prijave na smučarskem sejmu in 15.12.2011 od 17.00 naprej	18. december	Smučarski klub Snežnik	sk.sneznik@gmail.com
Mednarodni turnir v malem roketu	Športna dvorana OŠ Antona Žnideršiča	18. december od 9.00 do 16.00	Rokometni klub Ilirska Bistrica	
Lutkovna predstava »Janko in Metka« v izvedbi gledališča Kolenc (za otroke, ki obiskujejo pravljicne urice)	Knjižnica Makse Samsa	20. december ob 16.00	Knjižnica Makse Samsa in JSKD Ilirska Bistrica	05/71 44 188
Delavnice za predšolske otroke*	OŠ Pregarje, večnamenski prostor	20. december ob 17.00	OŠ Rudija Mahniča – Brkinca Pregarje	05/78 95 160
Lutkovna igrice za predšolske otroke*	OŠ Pregarje, večnamenski prostor	21. december ob 17.00	OŠ Rudija Mahniča – Brkinca Pregarje	05/78 95 160
Prireditev in prihod Dedka Mraza*	OŠ Podgrad, telovadnica	21. december ob 17.00	OŠ Rudolfa Ukoviča Podgrad	05/78 35 014
Predstava »Darilo« (gledališče Konj) in obisk Dedka Mraza*	Vrtec Ilirska Bistrica	22. december ob 9.30	Vrtec Ilirska Bistrica	05/71 10 192
Matineja oddelka za balet in instrumentalne glasbe Glasbene šole Ilirska Bistrica	Dom na Vidmu, Ilirska Bistrica	22. december ob 9.30	Glasbena šola Ilirska Bistrica	05/711 12 22
Matineja oddelka za balet in instrumentalne glasbe Glasbene šole Ilirska Bistrica	Dom na Vidmu, Ilirska Bistrica	22. december ob 11.00	Glasbena šola Ilirska Bistrica	05/711 12 22
Predbožično praznovanje za otroke*	Vrtec Antonina	22. december ob 17.00	Zavod Notre dame Ilirska Bistrica	05/714 16 12
Božično-novoletni nastop oddelka za balet in instrumentalne glasbe Glasbene šole Ilirska Bistrica	Dom na Vidmu, Ilirska Bistrica	22. december ob 18.00	Glasbena šola Ilirska Bistrica	05/711 12 22
Prireditev s prihodom Dedka Mraza*	OŠ Jelšane	22. december ob 11.00	OŠ Jelšane	05/711 87 01
Prireditev s prihodom Dedka Mraza*	OŠ Knežak	23. december ob 10.00	OŠ Toneta Tomšiča Knežak	05/788 20 16
Prihod Dedka Mraza in nastop žonglerske skupine Čupakabra	Športna dvorana OŠ Antona Žnideršiča	23. december ob 10.00	OŠ Antona Žnideršiča	05 711 02 60
Novoletna prireditev z gledališko predstavo »Miška Minka praznuje in pričakuje Dedka Mraza«	OŠ Dragotina Ketteja	23. december ob 10.00	OŠ Dragotina Ketteja	05 71 10 380
Pohod z baklami k polnočnici v Knežak	Bač, zbor pri novoletni jelki v središču vasi	24. december ob 22.30	KD Tuščak Bač	041 567 655 Tanja Blažek
Počastitev dneva samostojnosti in enotnosti ter Štefanovo	Harije, parkirišče pri cerkvi	26. december ob 9.00	KETŠD Alojzij Mihelčič Harije	031/641 311
Božični koncert v Jasenu	Jasen	26. december ob 17.00	Društvo Ahec Jasen	031 46 69 76 Vojko Dodič
Novoletne ustvarjalne delavnice za predšolske in osnovnošolske otroke	Knjižnica Makse Samsa	27. in 29. december od 10.00 do 12.00	Knjižnica Makse Samsa	05/71 44 188
Obisk novoletnega koncerta na Reki	HNK Ivana pl. Zajca, Reka	28. december ob 20.00	JSKD Ilirska Bistrica	05 711 00 90 Igor Štemberger

* Prireditve so namenjene tudi predšolskim otrokom iz šolskega okoliša, ki ne obiskujejo vrtca
 Informacije za objavo v napovedniku sprejemamo do 20. v mesecu po e-pošti: odmevi@ilirska-bistrica.si

VESELI DECEMBER 2011

V ILIRSKI BISTRICI

Sobota, 3. 12. 2011 – OTVORITEV VESELEGA DECEMBRA - zabava v šotoru na Žabovici

od 22.00 dalje KOKTELSI in VENTILČKI

Nedelja, 4. 12. 2011 – MIKLAVŽEVANJE NA PLACU, Trg maršala Tita

16.00 Prižig praznične okrasitve mesta

Zveza slovenskih katoliških skavtov in skavtinj, steg II. Bistrica 1

Sobota, 10. 12. 2011 – OTVORITEV PRAVLJIČNEGA MESTA v parku Nade Žagar

14.00 - 16.30 Program za otroke, praznične stojnice -

16.30 Prižig luči v pravljичnem mestu

LAS DRPSN, ŠD BAS Šport, KŠIB

Sobota, 10. 12. 2011 – Veliki koncert NEDE UKRADEN v šotoru na Žabovici

od 22.00 dalje

Petek, 16. 12. 2011 – BOŽIČNO NOVOLETNI SEJEM NA PLACU, Trg maršala Tita

8.00 - 16.00 Praznične stojnice, boljši sejem, spremljevalni glasbeni program

14.00 - 16.00 delavnica in program za otroke

LAS DRPSN, ŠD BAS Šport, KŠIB

Sobota, 17. 12. 2011 – ŽUPANOV KONCERT v šotoru na Žabovici, brez vstopnine

od 22.00 dalje RITEM PLANET in ATOMIK HARMONIK

Sobota, 24. 12. 2011 – ZABAVA V ŠOTORU NA ŽABOVICI

od 22.00 dalje DAN PONJER in VLADO KALEMBER

Ponedeljek, 26. 12. 2011 – BOŽIČNI KONCERT v Domu na Vidmu

18.00 vstop prost

Torek, 27. 12. 2011 – OKRASIMO NOVOLETNO JELKO NA PLACU – delavnica za otroke in ostale

16.00 Izdelava okraskov in okrasitev novoletne jelke na Placu za Dedka Mraza

(Čebelarški dom, Levstikova ulica 8/b, Ilirska Bistrica)

ŠD BAS Šport, Klub študentov Ilirska Bistrica

Sreda, 28. 12. 2011 – IZDELAVA LUČK IN SPREHOD PO MESTU - delavnica za otroke in odrasle

16.00 Izdelava lučk za sprehod po mestu (Čebelarški dom, Levstikova ulica 8/b, Ilirska Bistrica)

17.30 Obisk pravljичnega mesta (presenečenje)

ŠD BAS Šport, Klub študentov Ilirska Bistrica

Četrtek, 29. 12. 2011 – OBISK DEDKA MRAZA NA PLACU, Trg Maršala Tita

od 14.00 dalje Praznične stojnice

15.00 Program za otroke

16.00 Obisk Dedka Mraza

LAS DRPSN, Klub študentov Ilirska Bistrica

Sobota, 31. 12. 2011 – OTROŠKO SILVESTROVANJE NA PLACU, Trg maršala Tita

18.00 Zabava z animatorjem

19.00 Otroški ognjemet

Sobota, 31. 12. 2011 – SILVESTROVANJE NA PLACU, Trg maršala Tita – vstop prost

od 21.00 dalje Skupina KUADN, nagovor župana, veliki ognjemet

Nedelja, 1. 1. 2012 – Novoletna zabava v šotoru na Žabovici,

od 22.00 dalje POP DESIGN in DAN PONJER

V primeru slabega vremena bo večina prireditev v ogrevanem šotoru na ŽABOVICI v Ilirska Bistrica. Izvajalec prazničnega programa je Franc POROPAT s.p., Hrušica 80, Podgrad, ki si pridržuje pravico do spremembe programa v primeru višje sile. Prireditve, ki jih v okviru Veselega decembra sofinancira občina ILIRSKA BISTRICA so brezplačne. Obisk vseh prireditev je na lastno odgovornost.

